

Täysistunto

Keskiviikko 10.5.2017 klo 14.03—22.58

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 28/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 7/2017 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

19.02 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Hallintarekisterilain käsittely on ollut outo näytelmä. Viimeisin käänne nähtiin eilen, kun asia vedettiin yllättäen pois eduskunnan asialistalta. Ehdin jo toivoa, että käsittelyn keskeyttäminen tarkoittaisi, että hallitus on vihdoinkin ottanut järjen käteen ja hallintarekisteröinnin mahdollistaminen nyt haudattaisiin. Näin ei kuitenkaan valitettavasti käynyt, ja käsissämme on sama lakiesitys kuin eilenkin.

Käsillä oleva hallituksen lakiesitys mahdollistaa suomalaisille omistusten hallintarekisteröinnin ulkomaalaisten arvopaperikeskusten kautta. Omistusten hallintarekisteröinti tarkoittaa sitä, että todellisen omistajan ja edunsaajan sijaan arvopaperin omistajaksi kirjaetaan välimies eli tilinhoitaja, käytännössä esimerkiksi pankki. Omistusten hallintarekisteröinti aiheuttaa ongelmia, sillä niiden avulla voidaan luoda pitkiäkin omistusketjuja, joissa arvopaperin todellinen omistaja ja edunsaaja hukkuu. Hallintarekisteröinti helpottaa veronkiertoa, talousrikollisuutta ja korruptiota. Lisäksi avoimuus ja yleisöjulkisuus kärsii. Avoimuuden kaventuminen vaikeuttaa esimerkiksi toimittajien ja tutkijoiden sekä verottajan, poliisin ja syyttäjän työtä.

Nyt käsittelyssä olevassa esityksessä ei sallita suomalaisten hallintarekisteröidä omistuksiaan Suomessa mutta sallitaan ulkomaalaisten arvopaperikeskusten kautta. Hallintarekisteri siis ujutetaan Suomeen keittiön kautta. Suomessa on tähän asti ollut käytössä osakkeiden suora omistus. Suomalaisyhtiöiden osakkeet on laskettu liikkeelle suomalaisessa arvopaperikeskuksessa, jossa suomalaiset ovat omistaneet arvopapereita omilla nimillään suoran omistuksen mallilla ja yleisöjulkisesti.

EU-direktiivi edellyttää, että arvopaperikeskusmarkkinat avataan kilpailulle, joten osakkeita saa jatkossa laskea liikkeelle myös muiden maiden arvopaperikeskuksissa. Joissain maissa on yleisesti käytössä hallintarekisteröinti. Suomi ei voi estää muita maita tarjoamasta hallintarekisteröintiä eikä säädellä ulkomaisia arvopaperikeskuksia, mutta me voimme säädellä suomalaisia sijoittajia ja suomalaisia yhtiöitä ja vaatia niiltä suoraa omistusta myös ulkomailla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

Oppositiopuolueet esittivät talousvaliokunnassa, että lakiesitys tulee hylätä ja lähettää se uudelleenvalmisteluun, jossa omistusten piilottamisen mahdollistavat porsaanreiät tukitaisiin. Lakiesitystä tulisi muuttaa siten, että suomalaisilta vaadittaisiin suomalaisten osakkeiden suoraa omistusta myös silloin, kun arvopaperit on laskettu liikkeelle muualla kuin Suomessa. Suomalaisten hallintarekisteröinnille tulisi asettaa selkeä kiello ja sanktio.

Hallitus sanoo, että Suomen on EU-säännösten vuoksi pakko mahdollistaa suomalaisten omistusten hallintarekisteröinti ulkomailla. Suomi on kuitenkin neuvotellut EU:n arvopaperikeskusasetukseen poikkeuksen, joka mahdollistaa suoran omistuksen säilyttämisen. Hallintarekisteröinnin sallimisen pakkoa ei ole, vaan kyse on EU-säännösten tulkitsemisesta. Norja on Eta-maana saman EU-sääntelyn alainen kuin Suomi, ja Norja tulkitsee EU-sääntelyä siten, että norjalaisten on sallittua omistaa norjalaisia arvopapereita vain suoralla omistuksella myös jatkossa ja myös silloin, kun omistus on järjestetty ulkomaalaisen arvopaperikeskuksen kautta. Norjan tulkintaa tukee talousvaliokunnan puheenjohtaja Kaj Turusen komissiolta saama vastaus. EU:n arvopaperikeskusasetuksen tarkoitus ei ole lisätä omistusten salailua, joten Suomella on hyvät perusteet tulkita asetusta siten, että me voimme säilyttää omistusten korkean avoimuuden tason myös jatkossa. On siis turha piiloutua EU:n selän taakse. Suomen tulisi kynsin ja hampain pitää kiinni suoran omistuksen mallista ja laajasta yleisöjulkisuudesta.

Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on sama kuin vuosi sitten. Mitään muutoksia hallintarekisteröinnin osalta ei ole tullut. Ainoa asia, joka käsittelyn kuluessa on muuttunut, on perussuomalaisten kanta lakiesitykseen. Aiemmin perussuomalaiset vastustivat lain hyväksymistä tällaisenaan, mutta nyt se kelpaa. Eilen kovalla kohinalla hallituspuolueiden kesken muotoiltu uusi lausuma korotetusta ennakonpidätyksestä tunnistamattomaksi jääville suomalaisomistuksille ei riitä ratkaisemaan lakiesityksen ongelmia. Eilen muotoiltu uusi lausuma ei edes juuri muuta valiokunnan mietinnössä olleita lausumia. Eroa on lähinnä siinä, että lähdevero on muuttunut ennakonpidätykseksi ja riittävän kannustava on muuttunut 50 prosentiksi. Sinänsä hyviä muotoiluja, mutta on aika näennäistä mainostaa uutta lausumaa suurena parannuksena suhteessa mietintöön ja sen lausumiin.

Lausumat eivät riitä omistusten avoimuuden varmistamiseen. Lausumissa esitetään hallitukselle toiveita siitä, että se aloittaa jatkovalmistelun ulkomailla hallintarekisteröinnin sallimisen synnyttävien porsaanreikien tukkimiseksi. Lausumien sisältö on sinänsä hyvä, mutta ei riittävä. Mutta ongelma on varsinaisesti se, että ne ovat lausumia eivätkä lakimuutoksia. Lakiesitys makasi talousvaliokunnassa yli vuoden, mutta hallituspuolueet eivät päässeet yksimielisyyteen asiasta. Vuoden odotuksen aikana olisi eduskunnalle voitu tuoda lausumien edellyttämät täydentävät lakimuutokset, joilla veronkierron ja talousrikollisuuden mahdollistavia porsaanreikiä olisi tukittu.

Uuden lausuman 50 prosentin korotettu osinkotulojen ennakonpidätys hallintarekisteröidylle ja tunnistamattomaksi jääneelle omistukselle olisi askel oikeaan suuntaan, mutta vaikea toteuttaa ja puutteellinen. Ennakonpidätys ei takaa yleisöjulkisuutta tai helpota talousrikollisuuden torjuntaa. Verotulojen menetyksiä se voi paikata, mutta verotulojen menetys on vain yksi hallintarekisteröinnin tuomista ongelmista. Omistusten piilottaminen aiheuttaa myös muita ongelmia ja mahdollistaa rikollisuutta ja korruptiota, ja näitä ongelmia ei tällä lausumalla ratkaista.

Verojen ennakonpidätystä on myös vaikea periä, jos varoja kotiutetaan hallintarekistereiden kautta pankkitilille, jotka sijaitsevat veroparatiiseissa. Pitkän omistusketjun takaa ei välttämättä saada tietää, että taustalla on suomalainen omistaja, jolloin 50 prosentin enna-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

konpidätystäkään ei osata eikä pystytä perimään. Ennakonpidätys ei myöskään koske myyntivoittoja. Oletan kuitenkin, että korotettu ennakonpidätys koskee yhtä lailla listattujen ja listaamattomien yhtiöiden osinkoja.

On myös vaikea nähdä, miten lailla voidaan taata valiokunnan lausuman 2 edellyttämä suoran omistuksen tasoinen julkisuus, jos suoran omistuksen vaatimuksesta nyt luovutaan ja omistukset saa ketjuttaa hallintarekistereihin. Nyt tehtävän lakimuutoksen uhkana on myös se, että valiokunnan edellyttämien omistusten avoimuuden turvaavien lakimuutosten säätäminen jälkikäteen ei välttämättä ole mahdollista enää tulevaisuudessa, sillä EU-asetuksen poikkeus mahdollistaa olemassa olevan avoimuuden nykytilan säilyttämisen, mutta kun Suomen poikkeusoikeudesta luovutaan, ei siihen palaaminen enää välttämättä onnistu. Tästäkin syystä esitys on puutteellinen ja tulisi palauttaa uudelleenvalmisteluun. Lausumien edellyttämät lakimuutokset olisi pitänyt tuoda eduskunnan käsittelyyn samaan aikaan näiden käsiteltävänä olevien muutosten kanssa, jotta kokonaisuutta olisi mahdollista arvioida harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan sekä yleisöjulkisuuden ja avoimuuden näkökulmasta kokonaisuutena.

Arvoisa puhemies! Hallintarekisterit ja omistusten piilottaminen ovat terveen ja toimivan talouden este. Verottaja ei saa asiaankuuluvia verotuloja, markkinat eivät toimi kunnonla, kun tieto ei ole saatavilla. Salaisuus mahdollistaa talousrikollisuuden, päättäjien kytty voidaan piilottaa, ja vapaalla medialla ei ole pääsyä omistustietoihin. Suomen ja EU:n tulisi edetä kohti omistusten kokonaisvaltaista avoimuutta, ja hallintarekisterit vievät meitä päinvastaiseen suuntaan.

Suomen tulisi vaatia suomalaisilta suoraa omistusta myös tulevaisuudessa ja myös ulkomaiden kautta omistettaessa. Tämän takia lakiesitykset pitäisi hylätä, ja kannatan myöhemmin keskustelussa tehtävää hylkäsesitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tarkoitus on, että debattia ei käydä jokaisen edustajan puheenvuoron jälkeen erikseen, vaan tässä alussa, kun tämä nyt esitellään tai ensimmäiset puheenvuorot käytetään toisessa käsittelyssä, otetaan useamman ryhmän puheenvuoro ja sitten käydään pitempi debatti, ja sen jälkeen voidaan toki käydä vaikka edustaja edustajan jälkeen. [Toimi Kankaanniemi: Äskeinen ei ollut mikään esittely, se oli epämääräistä väittelyä!] — Ei mikään esittely, mutta, edustaja Kankaanniemi, tästä käytetään nyt yhtä useampi puheenvuoro.

19.11 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Varmasti tähän toiseenkin käsittelyyn riittää meillä kantoja, ja on hyvä käydä niitä läpi.

Ihan aluksi haluan esitellä oman ryhmämme lausumaehdotuksen. Elikkä me olemme katsooneet, että tässä mietinnössä kaikkein keskeisimmät ja tärkeimmät asiat niin verottajan tietojen saannin kuin myöskin yleisöjulkisuuden suhteen jäivät näitten lausumien varaan, ja ne olisi tullut kyllä ratkaista tässä itse lakiesityksessä ja tuoda sitten samanaikaisesti jo tänne taloon päätettäväksi. Talousvaliokunnalla oli todellakin vuosi aikaa käsitellä tätä asiaa, ja tämä kiire ja hoppu tässä viime metreillä on tietenkin siinä mielessä ymmärrettävää, että 2014:han tämä EU-asetus astui voimaan, mutta tämä episodi tässä välillä ei kyllä kerro hyvää hallituksen päätöksentekokyvystä ja siitä, [Toimi Kankaanniemen välihuuto] millä tavalla tätä asiaa olisi tullut viedä eteenpäin. Sen tähden, niin kuin tuossa edustaja Sarkkinenkin edellä sanoi, täällä myöhemmin tullaan esittelemään hylkäsesitystä, ja ryhmämmeekin sitä äänestyksessä tulee sitten tukemaan, mutta tässä yhteydessä esit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

telen nyt tämän meidän lausuman. Tämä lausuma on juuri sen takia, että mietinnön lausuma, jossa toki pyritään myöskin tätä yleisöjulkisuutta varmentamaan, on kuitenkin aika ylimalkaisella tavalla kirjoitettu, ja siinä mielessä kerron nyt tämän meidän lausumamme sisällön — se on kyllä jaettu sinne teille pöydillekin. Eli:

"Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto välittömästi valmistelee kansalliseen lainsäädäntöön tarvittavat muutokset, joilla Suomessa verovelvollisten sijoittajien, tai niiden käyttämien kotimaisten ja ulkomaisten säilyttäjien, on ilmoitettava näiden sijoittajien kotimaiset omistukset, mukaan lukien omistukset näiden sijoittajien käyttämien sijoitusyhtiöiden kautta, julkiseen omistusrekisteriin, ja että näin turvataan vähintään suoran omistuksen tasoinen omistustietojen julkisuus."

Niin kuin ensimmäisessä käsittelyssä jo sanoin, niin eihän tämän asian ytimessä niinkään ole se osakesäilytysten muoto, koska ei nykytilannettakaan voi pitää sillä tavalla ideaalina, etteikö meillä vuotoa tapahtuisi tässä nykyisessä tilanteessa, vaan vielä tärkeämpää kuin se, onko hallintarekisteri vai suora tiliomistus, on se avoimuus ja tiedonsaanti. Ja näillä eväillä, millä hallitus nyt tätä esitystä on viemässä eteenpäin, avoimuus ja tiedonsaanti ei ole taattu. Ja kun tässä on useassa otteessa aina todettu se, että nyt vuoden 2017 alussa meillä on tämä automaattinen tietojenvaihto, niin se toki helpottaa hivenen verottajan asemaa, mutta sitten yleisöjulkisuutta ja muun muassa esimerkiksi talousjournalismia se ei helpota.

Ja ehkä sen verran, vaikka jo ensimmäisessä käsittelyssä kerroin tätä taustaa, niin tosiaankin tämä arvopaperimarkkina-asetus käsiteltiin viime kaudella, ja itselläni on läheinen suhde tähän sen takia, että silloin tätä Suomi-poikkeusta sinne neuvoteltiin. Hallitus teki työtä, totta kai, siellä neuvoston pöydän ääressä, ja sitten ihan viime hetkillä niin sanotussa trilogineuvottelussa tämä Suomen linja saatiin ujutettua sinne sillä tavoin, että oma avustajani neuvotteli sen EPP-ryhmän silloisen itävaltalaisen raportöörin avustajan kanssa. Se muotoilu saatiin aivan viime hetkessä sinne tingattua sisälle, ja se mahdollisti sen, että Suomi halutessaan on pystynyt jatkamaan tätä pelkkien suorien tilien käyttöä.

Täytyy muistaa, että tilannehan voisi olla se, että tällä hetkellä me emme keskustelisi ollenkaan edes tästä mahdollisuudesta suorien tilien käyttöön, vaan tosiaankin se olisi saatanut siinä tilanteessa mennä siihen, kun niin suurella osalla Euroopan maita nämä hallintarekisterit ovat käytössä, että olisi katsottu, että mennään sillä linjalla sitten kaikkialla muuallakin. Mutta olisihan se aika kummallista ollut, että Suomessa oleva hyvä käytäntö, niin kuin täällä edustaja Sarkkinenkin edellä totesi... Pikemminkin on niinpäin, että tällaisessa taloudellisessa tilanteessa, missä useimmat Euroopan maat ovat, että joka ikinen veroeuro kiinnostaa, sitä hyvää käytäntöä olisi vietävä muihin maihin. Tähän suuntaanhan tätä pitäisi viedä eurooppalaisessa lainsäädännössä, mutta ikävä kyllä sitä määräenemmistöä ja näkemystä tämän linjan taakse ei löytynyt, mutta kumminkaan meiltä ei sentään viety mahdollisuutta jatkaa tällä meidän omalla käytännöllämme. Siinä mielessä on tärkeää, että me pystymme Suomessa tämän säilyttämään.

Toisaalta, niin kuin täällä useassa otteessa on sanottu, emme me kuitenkaan toisten maitten lainsäädäntöä voi lähteä täältä säätämään — sekin on tärkeää pitää mielessä — mutta tämmöisessä tilanteessa tehkäämme se paras mahdollinen, mitä pystytään. Ja silloin ainakin itse tulkitsen tätä aika vaikeaa, niin sanotusti puun ja kuoren välissä -tilannetta näin, että se mahdollisuus, kelle tässä voidaan säilyttää, kelle voidaan velvollisuuksia laittaa, on ennen kaikkea sijoittaja. Siitä lähtee tämä KD-ryhmän lausumaesitys, että sitä kautta mei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

dän ainakin on mahdollista saada tieto siitä, mitä omistetaan ja missä omistetaan, ja taata se sitten niin verottajalle kuin tämän yleisöjulkisuuden sääntelyyn.

No, sitten tähän hallituksen viimehetkiseen lausumaesitykseen. Ensimmäisessä käsitte-lyssä jo epäilin lähdeveron onnistumista. Sanoin, että en ole kyllä yritysjuridiikan, ylipää-tänsä minkään juridiikan asiantuntija, että en ole sen alan koulutusta saanut, mutta epäilin sitä, että lähdeverokirjaus ei kyllä tällaisenaan todennäköisesti tule EU:ssa menemään lä-pi, ja nyt sitä on sitten muutettu tähän 50 prosentin ennakonpidätykseen. En uskalla tätä-kään lähteä tässä vaiheessa arvioimaan, mutta voisin kuvitella, että jos sitä nyt on valtio-varainministeriön parhaiten virkamiesten taustatuella tehty, [Toimi Kankaanniemi: Hyvä, juuri näin!] niin todennäköisesti sitten on huomattu, että tämä ainakin on parempi kuin sit-ten tämä lähdeverokirjaus. Emme tietenkään tästäkään voi täysin takuuseen mennä, mutta sinällänsä ihan hyvä, ja varmasti tämän puolesta voi äänestää, totta kai, hyvänen aika. Mut-ta se näytelmä, mikä tämän ympärillä käytiin: ehkä tästä olisi mielenkiintoista kuulla hal-lituspuolueilta vähän tarkemmin, oliko tämä todellakin näin, että asia päästettiin näin pit-källe menemään, kunnes sitten huomattiin, että ei tämä lähdeveroasia toimikaan vaan tässä tarvitaan nyt sitten jotakin muuta.

Ehkä vielä sen verran, että todellakin on äärimmäisen tärkeää, että huomioidaan se, että nimenomaan tämä avoimuus ja tiedonsaanti on keskeisessä roolissa oleva asia. Meidän pi-tää näistä asioista pitää huolta, ja se, että verottaja saa sen, mikä verottajalle kuuluu, on mi-nun mielestäni koko tämän asian keskiössä.

Siinä mielessä toivon, että tällä nyt voitaisiin vielä parantaa tätä hallituksen nykyistä esi-tystä, mutta koska hallitus ei ole tuonut näitä omia lausumiaan tukevia esityksiä tänne sa-liin vaan jättänyt niitten valmistelun jatkoon, oma ja ryhmämme kanta on se, että emme pysty tämän mietinnön puolesta tässä tilanteessa äänestämään. — Kiitos. [Toimi Kankaan-niemi: Mikä on vaihtoehto?]

19.19 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Sarkkinen ja edustaja Es-sayah kuvasivat varsin hyvin niitä näkökohtia, joita itsekin oli tarkoitus täällä esitellä ja joista puhua, mutta koetan tiivistää sanottavani.

On laajasti arvioitu, että tämä hallituksen esitys edistää tosiasiallisesti osakkeenomista-jien piilottelua ulkomaisten hallintarekisterien suojiin. Yleisen kehityksen kai Euroopassa ja Suomessa pitäisi olla kohti avoimuutta, ja tällä tavalla tämä on ristiriidassa tämäntyypp-pisen yhteiskunnallisen kehityksen kannalta, [Toimi Kankaanniemen välihuuto] ristirii-dassa myös läpinäkyvyyden ja avoimuuden kannalta, mihin muun muassa osakkeenomis-tajien keskusliiton edustaja viittasi toivoen, että meillä olisi ollut malttia tällaisen suo-ran omistuksen mallin kehittämiseen. Tähän liittyen talousvaliokunnan puheenjohtaja pyy-si EU:n komissiolta lausuntoa, ja siinä kävi ilmi, että tällaisia piilotteluesityksiä hallituk-sen ei tarvitsisi tehdä. Mekin varmasti luotimme siihen, mitä komissiosta tuli ja mitä valio-kunnan puheenjohtajakin halusi edistää, mutta käänteet sen jälkeen ovat olleet sitten aika kiemuraisia.

Sitten näihin ponsiin. Niin kauan kuin tässä ei ole valmista lainsäädäntöä, niiden varaan ei voi kerta kaikkiaan tätä jättää, ja se kritiikkinä, että jos tuodaan lakiesitys, niin kaikkien asioiden pitää olla samassa lainsäädännössä eikä pidä jättää niitä tällä tavalla ilmaan. Läh-deveroasia nyt sitten kuopattiin, ja ennakonpidätys osingoille 50 prosentin osalta ei valitet-tavasti meidän arviomme mukaan poista niitä kaikkia reikiä, porsaanreikiä, niin kuin sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

nonta kuuluu, joita tähän tulee liittymään. Iso possu vielä menee tästä isosta reiästä läpi — se koskee myyntivoittoja, rahanpesuriskejä, sisäpiiriongelmia ja niin poispäin.

Sitten kiinnittäisin huomiota siihen, että kun talousvaliokunta tosi pitkään tätä aihepiiriä on käsitelty ja kuullut asiantuntijoita, niin tämä, en nyt sano näytelmä, mutta se tapa, jolla tämä asia tuotiin viime kädessä talousvaliokuntaan nopealla aikataululla Kesärannan sopimuksien jälkeen, ei vastaa hyvää valiokuntatyöskentelyn tapaa ja henkeä sen takia, että oppositiopuolueiden piti kahdessa päivässä ottaa kantaa asiaan, jota hallituspuolueet olivat valmistelleet yhdessä pitkään. Se ei ole reilu tapa näin isoa asiaa käsitellä. [Eduskunnasta: Törkeetä!] Tähän liittyy tällainenkin puoli.

Talousvaliokunnassa olevat oppositiopuolueet, kaikki, ovat jättäneet yhteisen vastalauseen perusteluineen ja ehdotuksineen. Tähän vedoten ja tähän pohjautuen esitän, että tämä lakiesitys hylätään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Raatikainen. — Edustaja Raatikainen on poissa. — Otamme vielä edustaja Östmanin, Yanarin ja sitten yhden puheenvuoron hallitusryhmistä eli edustaja Jaskarin puheenvuoron, ja sen jälkeen voidaan käydä debattia. [Eduskunnasta: Kankaanniemi, missä sun väki on? — Toimi Kankaanniemi: Minä olen paikalla, edustan koko ryhmää!]

19.23 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies ja koko perussuomalaisten ryhmä, [Naurua] joka on edustettuna tässä Kankaanniemen kautta! EU:n arvopaperimarkkina-asetus tosiaankin käsiteltiin viime kaudella Euroopan parlamentissa, ja niin kuin edustaja Essayah kertoi, silloinen hallitus, jossa kristillisdemokraatitkin olivat mukana, halusi neuvotella sinne tämän niin sanotun Suomi-poikkeuksen. [Toimi Kankaanniemi: Epäselväksi jäi!] Edustaja Essayah saikin trilogissa ujutettua sinne tämän niin sanotun Suomi-poikkeuksen, ja tämä on mahdollistanut sen, että me Suomessa edelleenkin voimme jatkaa tätä suoraa omistusta, mutta me emme tietenkään voi toisten maitten lainsäädäntöön puuttua. Tätähän nyt tässä yritetään ratkaista.

Suomessa meidän pitäisi nyt ennen kaikkea keskittyä siihen, että me pystyisimme velvoittamaan nimenomaan sijoittajat tiedon antamiseen siitä, minne he ovat sijoittaneet ja minkä järjestelmän kautta. Elikkä lyhyesti sanottuna tämän asian ytimessä ei ole niinkään paljon se, minkä muotoinen se hallinnointi on, onko se suora, vai onko se hallintarekisteri, vaan se tiedonsaanti, se julkisen tiedon saanti ja verottajan tiedonsaanti.

Näillä sanoilla kannatan edustaja Essayahin tekemää lausumaehdotusta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Yanar. — Edustaja Yanar on poissa. — Edustaja Jaskari. — Ja myönnetään sitten vielä myös keskustan ryhmän edustajalle puheenvuoro, kun hän on seuraava näköjään.

19.25 Harri Jaskari kok: Arvoisa puhemies! Tästä todellakin on paljon ollut sekä virkavastuulla olevaa tietoa että myöskin erinäköisiä muita tietoja ja väitteitä, mitä tässä hallintarekisterin osalta on tapahtunut.

Ensimmäinen tosiasia, fakta, on se, että Suomeen ei tule hallintarekisteriä. [Toimi Kankaanniemen välihuuto] Siitäkin on tuntunut välillä olevan sellainen käsitys, että tällainen olisi tulossa, mutta Suomi jatkaa avoimella arvo-osuusjärjestelmällä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

Toinen, joka on selvitetty virkavastuulla virkamiesten toimesta, on se, että Suomi ei voi estää muita EU-maita käyttämästä hallintarekisteriä. Tämä on mielestäni selkeästi väärä väite, että Suomi menee toiseen suuntaan kuin EU-maat, koska Suomi on jo vuosikautia, viimeksi esimerkiksi talousvaliokunta 2014, esittänyt vakavan toiveen, pystymmekö luomaan koko EU-alueelle avoimen arvo-osuusjärjestelmän. Mutta tietyt EU-maat eivät hyväksyneet. Uskon, että ainakin täällä eduskunnassa kaikkien meidän perustavoite on, että me pääsisimme avoimeen järjestelmään kaikissa EU-maissa ja mieluummin kaikissa maissa, koska ne, jotka aidosti haluavat tätä kiertää ja haluavat peitellä tulojansa, osinkojaan, siirtyvät todennäköisesti ilman muuta EU:n ulkopuolelle.

Nyt kuitenkin me halusimme tehdä sellaisen järjestelmän, että muu kuin suora omistaminen olisi hyvin kallista, oikeastaan hyvin järjetöntä, mikäli vielä haluttaisiin peittää niitä osinkotuloja, mitä tässä on. Myöskin verotuspuolella halutaan selvästi toimia reilusti. Nyt on tulossa tämä automaattinen tietojenvaihtojärjestelmä ja Suomi on ensimmäisten joukossa menossa mukaan siihen, ja jo siinä on suuri kiinni jäämisen riski, jos ei ilmoita osinkotulojansa, koska sieltä voidaan kysyä keskitetysti — ei tarvitse mennä enää yksittäisten maiden osalta kysymään — onko tällainen henkilö, tällainen yritys jossain toisessa EU-maassa myöskin saamassa tuottoja. Jos ei ole ilmoittanut ja tätä kautta jää kiinni, seurauksena tulee myöskin korotetut maksut, ja jos vielä on tapahtunut monta vuotta tätä asiaa, tulee myöskin rikosoikeudellinen seuraamus. Aika vahva este sille, että haluaisi todellakin piilottaa. Ja sitten on haluttu vielä tehdä toinen lukko siinä, että tulisi ennakoperintä, jos lopullista omistajaa ei saataisi selville. Eli halutaan joka tapauksessa turvata valtion verotulot tätä kautta.

Mielestäni me olemme tehneet niin paljon kuin mahdollista, että avoimet arvo-osuusjärjestelmät olisivat käytössä. Minun mielestäni on erittäin tärkeätä, että jatkossa mietitään, että koko Euroopassa tulisi samantyylinen järjestelmä. Sen takia näissä viimeisissä neuvotteluissa haluttiin vielä enempi turvata valtion verotulojen olemassaoloa. Niinpä me halusimme korvata 1. lausuman, mikä talousvaliokunnassa oli, joka keskittyi siihen, että puhuttiin lähdeverosta, ja sanottiin, että lähdeveron pitää olla riittävän kannustava, jotta nämä tavoitteet avoimuuteen säilyvät. Nyt haluttiin tehdä seuraava lausuma, joka on myöskin teillä pöydillä. Eli talousvaliokunnan mietinnössä olevan 1. lausuman sijaan esitän uuden, korvaavan lausuman 1. lausumaksi:

"Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy viipymättä valmistelemaan lainsäädäntöä, jolla mahdollistetaan veroviranomaisten kattava tiedonsaanti hallintarekisteröidyistä osakkeista osinkoa saavista lopullisista edunsaajista. Tämän toteuttamiseksi ennakoperintälakiin tulee lisätä säännös, jonka mukaan Suomessa asuvan tunnistamattoman verovelvollisen saamasta osingosta tulee toimittaa 50 %:n ennakonpidätys."

Hyvin selkeä lause, hyvin selkeä prosentti ja todellakin tämä ennakonpidätys.

19.30 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan heti tähän alkuun edustaja Jaskarin tekemää lausumaesitystä.

Prosessinahan tämä on ollut pitkä. Meillä oli talousvaliokunnassa puheenjohtajana Mauri Pekkarinen vuonna 12, kun käsiteltiin ensimmäisen kerran tätä asiaa. Silloin annettiin lausuntoa siihen, mistä edustaja Essayah sanoi. Sen jälkeen asia tuli vuonna 14, oliko syyskuussa, meille asetuksena. Tästä tuli yksi versio sitten vuonna 15, joka palautettiin hallituksen käsittelyyn. Ja nyt sitten vuosi sitten, taisi olla maaliskuun loppupuolella, tämä esitys tuli meille talousvaliokuntaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

Voin kyllä tämän opposition kritiikin ottaa vastaan, että tätä asiaa on viety eteenpäin vähän eri tavalla ja vähän nihkeästi ja pohdittu näitä eri näkökulmia, mitä siinä on, jos ei nyt joka päivä, mutta joka viikko ainakin. Tämä on aika kompleksinen asia ollut, toisaalta sen EU:n vaatimuksen osalta, eli meidän tulee noudattaa asetusta ja ottaa se käyttöön, ja jotta me saamme meidän arvopaperikeskukselemme luvat, niin tämä asia tulisi olla käsiteltynä aika pian, niin että me saamme syyskuun loppuun mennessä Euroclear Finlandille heidän toimilupansa. Toisaalta siellä pilkistelee jo tällä hetkellä pienet sanktiot EU:n suunnasta, jos emme tätä toisen asteen lainsäädäntöä ota käyttöön. Prosessi on ollut meidän hallituksemme osalta varmaan pisin, ja se varmaan ottaa tämän kritiikin vastaan, ja se ehkä myös kuuluu meidän ottaa. Mutta tässä on kaikkemme yritetty.

Nyt tässä viimeisessä esityksessä haetaan sitten ennakkopidätyksen kautta tätä mahdollisten porsaanreikien sulkemista vielä enemmän kuin lähdeveroon riippuvasta näkökulmasta. Toki sekään ei varmaan ole täysin poissuljettu, että lähdeveroakin tultaisiin vielä tarkastelemaan ja sitä prosessia, mikä siinä on mukana. Tässä edustaja Ihalainen sanoi, että isot possut menevät vielä tästä reiästä lävitse, mutta edustaja Ihalaiselle sanoisin, että ne isot possut eivät mene Eurooppaan, vaan ne hakevat varmaan niille pimeille sijoituksille mahdollisuuksia muualta eli USA:n kautta muihin naapurimaihin. Eli nyt käsitellään Eta-alueen sijoituksia ja niissä olevia mahdollisuuksia. Se on iso ongelma, ja hallitushan tekee kovasti töitä sen eteen, millä tavalla, mikä myös Euroopan maiden hallituksissa tuli esille, tätä veronkiertoa voidaan vähentää ja saada ne veroeurot talouden ja palvelujen tekemiseen.

Tässä oli hyviä puheenvuoroja nyt alkuun, mutta kyllä tässä aikaisemmin on sekoitettu näitä asioita hyvinkin tehokkaasti ja on vanhaa esitysmuotoa vuodelta 15 vieläkin arvioitu, ainakin mediassa ja tässä muutamilla tahoilla. Nyt tämä esitys korjaa sitä vuoden 15 esitystä, eli tämä vuoden 16 alun esitys, mitä nyt ollaan käsittelemässä, on jo huomattava parannus.

Sitten nämä näkemykset tosiaankin: Me olemme kompleksisessa tilanteessa. Euroopassa nämä hallintarekisterit ovat yleisiä, ja siellä on oikeastaan tämä liputussääntö ainoa yleisjulkisuus, mitä käytetään, eli jos omistusosuus 5 prosenttia heilahtaa joko talouden tai muun osalta, niin ainoastaan se on monessakin Euroopan maassa se julkinen puoli. Eli kovasti tehtiin töitä silloin vuonna 12, että oltaisiin saatu tämä avoimempi suomalainen järjestelmä, mutta tähän on nyt päädytty, ja meidän täytyy nyt tässä Euroopan kuviossa mennä tämän mukaisesti.

Tässä on hyviä ja huonoja puolia. Eli suurin muutos tässä muutoksessa on se, että suomalaiset yritykset voivat muuhun kuin suomalaiseen arvo-osuuskeskukseen tehdä avauksia ja avata omat osuutensa. Yksikään ei ole vielä sitä tehnyt, vaikka se mahdollisuus olisi ollut, eikä ole tiedossa, että tätä valinnaoikeuttaan olisi kukaan osakeyhtiö vielä käyttänyt.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla kannatan edustaja Jaskarin esitystä.

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat, nyt on mahdollista käydä tästä aiheesta debattia. Pyydän ilmoittautumaan varaamalla vastauspuheenvuoron.

19.36 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä edustaja Jaskari ja edustaja Pirttilahti toivat aivan oikeaa faktatietoa ja kertoivat kyllä hyvin siitä, millä tavalla tässä ollaan oltu hankalan tilanteen edessä, kun on yritetty toisaalta tämä eu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

rooppalainen arvopaperiasetus viedä läpi ja sitten kuitenkin myöskin sitä poikkeusmahdollisuutta käyttää ja ennen kaikkea lähteä siitä lähtökohdasta, että verottaja ja avoin julkisuus tarvitsevat omat tietonsa.

Mutta se kritiikki kohdistuu tähän, että minkä tähden nämä tärkeät askeleet jäivät sitten mietinnön lausumien — ja, voisi sanoa, aluksi vähän vielä huonosti muotoiltujen lausumien — varaan. Miksi näitä asioita ei sen vuoden aikana, minkä tuo asia seiso i talousvaliokunnassa, lähdetty valmiste lemaan? Tässä on ainakin oman kritiikkini ydin. Hyvän aika, jos näitä asioita olisi sen vuoden aikana lähdetty valmiste lemaan ja tuomaan tänne, niin tässä oltaisiin ihan toisenlaisessa tilanteessa. Tässä minun mielestäni hallitus ei millään tavalla kyllä voi puolustautua, tämä on heikosti hoidettu näiltä osin.

19.37 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Essayah’n kritiikki on minusta oikeaan osuvaakin. Tässä olisi ollut, jos olisi haluttu, tietenkin aikaa-kin valmistella myös tämän sisältöinen, mikä tämä lausuma oli, lainsäädäntöesitys, hallituksen esitys.

Mitä haluan sanoa ennen kaikkea, niin minusta etenkin vasemmistoliiton mutta myös sosiaalidemokraattien puheenvuoroihin sisältyy semmoinen meidän oikeusjärjestelmälle vieras ajatus, että me voisimme säätää sellaisen teon, joka jossakin maassa on sallittu, Suomessa suomalaiselle rangaistavaksi, jos hän tekee sen siellä ulkomailla, jossa se on sallittu. Näin ei vaan pystytä tekemään. Meillä on kaksoisrangaistavuusvaatimus, joka tarkoittaa sitä, että teon pitäisi olla myös siellä tekomaassa rangaistava. Erikseen ovat kansainväliset rikokset, mutta tässähän ei ollut kysymys läheskään sentyyppisestä rikoksesta. Ja tämä on se ongelma.

Toinen asia, jonka haluan todeta, on se, että jos lähes kaikissa muissa Euroopan maissa, unionimaissa, on käytössä myös hallintarekisteri joko yksinomaisena tai rinnakkaisena järjestelmänä suoraan omistukseen, niin voidaanko arvioida, että jotenkin tämä Suomen malli olisi se, joka lähtee leviämään? En vaan usko siihen — valitettavasti, valitettavasti.

19.38 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin kyllä yhtyä edustaja Essayah’n arvioon siitä, että tästä prosessista ei kovin korkeita tyyli pisteitä voi jakaa. Ensinnäkään se, että hallituspuolueet ikään kuin opposition selän takana, valiokunnan selän takana valmistelevat mietintöä ja se tuodaan vasta viime hetkellä, ei kyllä kunnioita avointa parlamentarismia, avointa demokratiaa, ei millään muotoa. Eikä se, että tosiasiallisesti, kuten talousvaliokunnan puheenjohtaja, joka tänään ei ole paikalla — Eikä muuten ole kovin moni perussuomalaisten poliisikansanedustajista, jotka olivat pyytäneet puheenvuoron täällä. Missä he muuten ovat? Kohta voimme lukea heidän medialle antamia kommentteja täällä — on myöntänyt, tämä päätettiin Kesärannassa.

Toivoa tietysti tuli, kun perussuomalaisten uusi ryhmänjohtaja Kalevan mukaan totesi 4.5., että hän palauttaisi hallintarekisterin uuteen valmisteluun — uuteen valmisteluun. Nyt tilanne on se, että viime viikolla perussuomalaiset vaativat tämän lain palauttamista uuteen valmisteluun, ja tänään he ilmoittavat todennäköisesti kohta täällä, että he hyväksyvät tämän lain ilman yhtään muutosta, [Puhemies koputtaa] mikä ei olisi enää tässä vaiheessa mahdollisia. Melkoinen rimanalitus perussuomalaisilta.

19.39 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, hyväksymme tämän mietinnön, mutta kun viime torstaina tulin valituksi ryhmän puheen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

johtajaksi, niin sain tämän asian käsiini ja kävin sitten perjantaina neuvotteluja asiasta ja totesin niistä meidän ryhmällemme. Ryhmä ei hyväksynyt tätä kokonaisuutta, eli nämä lausumat olivat liian pehmeitä, ja siksi lähdin neuvottelemaan niistä perjantain, lauantain, sunnuntain, maanantain. Ja eilen sitten lopulta pääministerin ja valtiovarainministerin kanssa neuvottelin ja sain aikaan sellaisen päätöksen, että uusi ponsilausuma tehtiin ykkösponsilausuman tilalle, ja se on nyt tässä jaossa. Tänään olen asiantuntijoiden kanssa — huippuasiantuntijoiden kanssa — vielä käynyt sen läpi, ja he sanovat, että tämä on paras malli, mikä tässä yhteydessä on saatavissa. Ja tähän liittyy se, että vielä otin pääministerin ja valtiovarainministerin sitoumuksen kirjallisenä, että tämä asia hoidetaan. Mutta meillä ei ole varaa siirtää tämän asian eteenpäin viemistä, hyväksymistä, koska määräpäivät ovat käsillä.

19.40 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakaan mihinkään uuteen valmistelukierrokseen tässä asiassa ei ole aikaa. Asia perustuu 2014 annettuun EU-asetukseen ja nimenomaan niin, että meillä oli pikkuisen kiire tehdä tämä asia. Tässä on niin monta intressipiiriä ollut vaikuttamassa asiaan, että on selvä asia, että tällaisesta asiasta saadaan herkkuisia otsikoita iltapäivälehtiin. Tärkeintä tässä minun mielestäni oli, että hallitus toimi tässä asiassa linjakkaasti, antoi selkeät määräykset ja myös sanktiot siitä, että jos joku toimii väärin, niin silloin saadaan maksettua kovempaa veroa. Tässä päätöksessä on ihan selkeästi kaksi tärkeää asiaa. Toinen on se, että siinä on sekä keppiä että porkkanaa ja myös selkeä viesti eduskunnalta tällaisia sijoituksia tekeville ihmisille, että kannattaa toimia rehellisesti, maksaa veronsa ajallaan ja toimia järjestelmämme mukaan.

Euroopan unionissa, aivan kuten edustaja Lohi omassa puheenvuorossaan hyvin sanoi, me emme voi mennä säättämään emmekä voi kriminalisoida, jos joku haluaa rahansa viedä vaikka Ranskaan tai Belgiaan jonnekin rahastoihin, se on täysin laillista. Siihen me emme voi vaikuttaa, mutta omat hommamme voimme tehdä hyvin.

19.42 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Komission edustaja Turuselle antama vastaus sanoo, että Suomi voi kohdistaa sääntelyä suomalaisiin sijoittajiin ja yhtiöihin. Kohdistamalla vaatimuksia sijoittajille ja yhtiöille voidaan pitää kiinni suoran omistuksen vaatimuksista myös ulkomailla.

EU-asetuksen mukaan arvopaperikeskusten on tarjottava sekä yhteisasiakaserottelua että yksilöllistä asiakaserottelua. Arvopaperikeskusten on pyynnöstä tarjottava asiakkaiden tilien yksityiskohtaista erottelemista. Joissain maissa yksilöllinenkin asiakaseroteltu tili saatetaan kirjata välimiehen nimiin eikä suoraan edunsaajan tiliin. Yksilöllisiä tilejä pitää kuitenkin tarjota kaikkialla, ja suomalaisilta yhtiöiltä voidaan edellyttää niiden käyttöä siten, että tili on suoraan edunsaajan nimissä, kun niitä joka tapauksessa tarjotaan. Uskon, että tämä onnistuu useimmissa arvopaperikeskuksissa, kun asiakas sitä pyytää, joten tämän suoran omistuksen vaatimus ei todennäköisesti tule mitenkään merkittävällä tavalla rajoittamaan yhtiöiden valinnan mahdollisuutta.

19.43 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan todeta, että ensinnäkin se kirjeenvaihto, mihin täällä viitattiin, komission edustajan ja talousvaliokunnan puheenjohtajan välillä ei ollut kovin selkeätä. On aivan eri asia, voimmeko kohdistaa suomalaiseen sijoittajaan sääntelyä. Totta kai voimme, ja niinhän me olemme nyt tekemäs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

sä. Kuten täällä on todettu monessa puheenvuorossa, hallitus on antamassa sääntelyä, joka koskee sijoittajaa, mutta on aivan eri asia säätää rangaistavaksi, mitä on vaadittu, jotenkin säätää rikokseksi se, jos käytät tätä hallintarekisteriä vaikkapa Ruotsissa.

Sitten kaksi asiaa, jotka täällä ovat monesti sekoittuneet, ovat yleisöjulkisuus ja viranomaisjulkisuus. Tässä esityksessä ei nyt viranomaisjulkisuuden kannalta ole minusta isompia ongelmia. Yleisöjulkisuus on tietenkin se, että jos menet ulkomaille, niin ei suomalainen lehdistö saa tietää niitä sijoituksia. Mutta on paljon helpompia tapoja piilottaa kuin lähteä ulkomaille käyttämään hallintarekisteriä. Jos joku haluaa oikeasti piilottaa perustamalla vaikka Viroon osakeyhtiön, joka ostaa niitä osakkeita, ei kukaan saa Suomessa tietää yleisöjulkisuuden kannalta sitä. Sen takia tässä nyt aivan liioitellaan tätä esitystä, että tämä saisi joitain suuria virtoja aikaan. En usko siihen. Minusta tämä esitys on kaiken kaikkiaan [Puhemies koputtaa] aika tasapainoinen niissä raameissa, missä me voimme liikkua.

19.44 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus korostaa sitä, että kovasti on töitä tehty ja tuloksia on saatu. Olen tästä kyllä aika lailla eri mieltä. Minusta nämä ponnet ja tämä malli ovat itse asiassa aika surkea esitys. Kun te jatkuvasti vetoatte tähän virkavastuuseen, mitä se on se virkavastuu? Onko se kahden virkamiehen vai yhden vai viiden virkamiehen mielipide? Kysymys on viime kädessä eurooppaoikeudesta, ja tästä me olemme eri mieltä ja tulemme olemaan, miten Suomi tulkitsee EU-oikeutta. Sitä tulkitsee viime kädessä Euroopan unionin tuomioistuin.

Kokoomus, te olette jatkuvasti vedonneet siihen, että tämä vaikuttaa suomalaisten yhtiöiden pääoman hankintaan. Eihän siitä ole ollut aikaisemminkaan kysymys eikä ole nykyään. Suomalainen osakkeiden hallintarekisteri on ollut sallittua ulkomaalaisille ja on sitä jatkossakin, ei tässä ole siitä kysymys.

19.45 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä tuli keskustelua siitä, minkälainen on tulkinta esimerkiksi komission kirjeestä. Me todellakin selvitimme hyvin laajasti sitä. Tässä edustaja Skinnari puhui virkavastuusta, mutta sekä valtiovarainministeriön että oikeusministeriön virkamiehet olivat siinä tulkinnassa, että tämä oli paras, mitä voisimme saada. Mitähän me voisimme tulkita, jos sekä oikeusministeriön että valtiovarainministeriön puolelta johtavat virkamiehet ja asiantuntijat ovat tästä sitä mieltä, että tämä oli eniten sitä, mitä me voimme saada, tekemällä justiin tällaisen ratkaisun, mitä tässä on tehty?

19.46 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on erittäin isoista periaatteista kysymys, avoimuudesta, julkisuudesta, ja tässä asiassa on myöskin käytännön kysymyksistä erittäin paljon kiinni. Elikkä tämä tarkoittaa sitä, että tämä malli, minkä hallitus on valinnut, tulee mahdollistamaan veronkiertoa, se tulee mahdollistamaan rahanpesua, se tulee mahdollistamaan omistusten salailua.

Olin valtiovarainministerinä tämän asian kanssa tekemisissä, kun hallintarekisteröinti siirtyi minulle ministeri Vapaavuorelta aikanaan. Silloin minulle väitettiin virkamiesten toimesta, että hallintarekisteröinti Suomessa on pakko EU-asetuksen mukaan ottaa käyttöön. Kun sitä tarkemmin selvitettiin, selvisikin, ettei tarvitsekaan.

Minun mielestä on täysin mahdollista — puhun juristina — että asetetaan selkeä kielto hallintarekisteröinnille suomalaisille toimijoille. Sitä ei mikään estä suomalaisten osalta te-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

kemästä. Sillä varmistetaan, että nämä negatiiviset harmaan talouden ilmiöt eivät toteudu hallintarekisteröinnin kautta.

19.47 Mauri Pekkarinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiistahan tässä todellakin nyt koskee sitä, voivatko suomalaiset yritykset laskea ulkomaalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä osakkeita liikkeelle ja suomalaiset niitä sieltä merkitä. Asetus sanoo selvästi, että liikkeelle laskijalla on oikeus valita käyttämänsä arvopaperikeskus Euroopan unionin alueella hyväksytyistä arvopaperikeskuksista. Mitä tämä Suomi-poikkeus oikein koskee — tämä on yksi kysymys. Se toinen on se, voiko Suomi toimia vastoin Euroopan unionin asetusta. Kysyin Kare Haloselta, joka on EU-yksikön päällikkö, onko koskaan näiden 26 vuoden aikana Suomi kyennyt jättämään toimeenpanematta EU-asetusta Suomessa: ei kertaakaan.

Tein toisen kysymyksen kuudelle juristille: mitä Suomi-poikkeus koskee, mitä kohtia se tässä koskee? Vastaus oli yksiselitteinen. Niiltä osin kuin suomalainen yritys laskee suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä osakkeita liikkeelle, niiden merkinnän täällä Suomessa täytyy tapahtua yleisöjulkiselle arvo-osuustilille, siis avoimelle arvo-osuustilille, [Puhemies koputtaa] mutta tuo Suomi-poikkeus ei koske ulkolaista omistusta suomalaisen yrityksen [Puhemies koputtaa] ulkomaalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä, sen kautta tehtyä liikkeellelaskua. [Välihuutoja]

19.48 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Edustaja Lohi sanoi, että hän ei usko, että Eurooppa lähtee Suomen linjalle. Tässä meillä ehkä se keskeinen ero hallituksen ja vasemmisto-opposition välissä onkin, koska Eurooppa on jo lähtenyt avoimuuden linjalle. Tässä on tapahtunut merkittävä käänne, josta itse asiassa vuoden 2014 arvopaperikeskusasetus oli ensimmäinen merkki. Se ei tarkoita sitä, että kun muualla Euroopassa, kuten edustaja Sarkkinen sanoi, lisättiin tätä julkisuutta ja suoraa omistamista, Suomen täytyisi sitä vähentää. Tämä on täysin teidän omaa keksintöänne, ja kuten edustaja Rinne sanoi, valtiovarainministeriön tulkinnat ovat virkavastuun aikana muuttuneet.

Mutta mennäkseni tähän surkeaan ponteen, niin kaksi kysymystä: Entäs jos ei jaeta osinkoa, koskeeko tämä ennakonpidätys niitä myyntivoittotilanteita? Miten varmistetaan yleisöjulkisuus eikä ainoastaan verottajajulkisuus? Ja vielä kolmanneksi: kuinka kauan arvioitte, että kestää, että nämä ponnen edellyttämät toimet tulevat voimaan, kun tämä arvopaperikeskusasetus on voimassa? Kauanko tämä [Puhemies koputtaa] edustaja Ihalaisen mainitsema ison porsaan mentävä reikä olisi arvionne mukaan voimassa?

19.50 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tarkoitin sillä, että mihin suuntaan Eurooppa on menossa, jos arvioidaan sitä järjestelmien kannalta: suoran omistuksen malliin vai hallintarekisteröintimalliin. Tämä asetushan luo pohjaa sille. Tämä on aika tuore asetetus, eikä tämä ole viemässä suoran omistuksen mallia Eurooppaan. Totta kai avoimuus lisääntyy, mutta tässähän on nähty ongelmaksi nimenomaan se, että voitaisiin käyttää hallintarekisteriä.

Kuten edustaja Rinne totesi, hänen mielestään hallituksen esitys lisää harmaata taloutta ja veronkiertoa, ja mitä siinä oli muuta, rahanpesuakin. Mikä siinä lisäisi? Ai sekö, että suomalainen voi mennä ulkomaille ja käyttää siellä laillista hallintarekisteriä? Ovatko siis ruotsalaiset, jotka käyttävät sitä aika paljon, tai ranskalaiset tai saksalaiset kaikki rahanpesijöitä tai harmaan talouden harjoittajia? En usko. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei ku-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

kaan niin ole sanonut! Onko joku väittänyt?] En usko, että ovat. Tämä päättelyketjuhan johtaa siihen, että jos on siis harmaata taloutta se, että käyttää sitä, niin he olisivat, ja meillä on sama Euroopan unionin direktiivi voimassa, joka estää harmaata taloutta ja rahanpesua Euroopassa kaikkialla.

Minusta tässä annetaan nyt harhaanjohtava ja väärä kuva kansalaisille siitä, että olisi jostain dramaattista tapahtumassa tässä mielessä. Ei ole tapahtumassa mitään dramatiikkaa.

19.51 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä lausumaehdotuksesta, mitä nyt on tuotu esiin: Kyllä, varmasti jotakin ryhdikkyyttä tässä on. Mutta jos tämä hallitus olisi halunnut vakuuttaa oppositiota, että nyt eduskunta edellyttää jotakin — eduskuntahan edellyttää tällä lausumalla, että valtioneuvosto ryhtyy viipymättä valmistelemaan. Ja mitä sitten? Voi olla, että ensi viikolla aletaan valmistelemaan, mutta olisin kyllä toivonut, että tämmöisessä lausumaehdotuksessa olisi rajattu aika, mihinkä tämän valmistelun pitää tulla, niin että hallitus olisi voinut tehdä päätöksiä ja tuoda ne tänne eduskuntaan niin, että me olisimme voineet tietää jonkun päivämäärän, koska tämä valmistelu todella on valmista. Toivonkin, että ryhmäpuheenjohtaja Kankaanniemi käy vielä muutaman viikonlopun näitä keskusteluja, ettei tätä nyt tarvitse nuijia vaan että tulee jokin faktaa näistä päivistä, koska tämä lausumaehdotus voi todellakin muuttua lihaksi.

19.52 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minulla on paperi, jossa on pääministeri Sipilän ja valtiovarainministeri Orpon allekirjoitus, ja tässä sanotaan, että hallitus sitoutuu antamaan hallituksen esityksen eduskunnalle viipymättä, kuitenkin viimeistään kesäkuun 2017 aikana, ensi kuukauden loppuun mennessä. Sen virkamiehet totesivat, että sitä nopeammin he eivät voi sitä saada aikaiseksi, koska on lausuntomenettely, mahdollinen arviointineuvoston käsittely ja niin edelleen.

Tässä yhteydessä vain totean, että kun selvitin sitä, voidaananko menetellä niin kuin oppositio vastalauseessaan mainostaa, eli toteuttaa EU-asetuksen määräykset ja sitten nämä kaikki periaatteet, mitä te haluatte tälle, niin asiantuntijalausunto oli, että ei missään tapauksessa. Olette täysin väärällä tiellä, populistisella tiellä. [Hanna Sarkkinen: Kuka asiantuntija?]

Mitä taas tulee tähän 50 prosentin lukuun, niin se on se, jolla ratkaistaan se, että kenelkään ei ole tämän järjestelmän käyttö kannattavaa.

19.53 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin silloin ministerinä aktiivinen, kun vihreiden ja vasemmistoliiton aloitteesta ja myös SDP:n kanssa yhteistyössä hallitus päätyi sille linjalle, että Suomi halusi varjella tätä meidän avoimuutta puolustavaa käytäntöämme. Silloinkin oli niitä maita, jotka halusivat käyttää EU:n arvopaperiasetusvalmistelua hyväkseen mahdollistaakseen hallintarekisterin käytön suomalaisille. Se oli poliittinen päämäärä, mutta siihen ei ollut mitään pakkoa.

Silloin kun me saimme Brysselissä neuvoteltua tämän Suomen mahdollisuuden ylläpitää avointa käytäntöä, oli selvää, että EU-maiden tavoite oli tällä asetuksella parantaa niiden maiden käytäntöä, joilla tämä salaisuuden verho oli vielä laajempi, mutta kun me neuvottelimme tämän poikkeuksen, niin sitä meillä on myös oikeus jatkaa, ja se koskee myös ulkomaille olevia hallintarekistereitä. Nyt tässä on se riski, että kun hallitus avaa ulkomaille hallintarekisteröinnin suomalaisille sijoittajille, niin joku voi valittaa EU-tuomioistuihin ja kysyä, kohdellaanko Suomessa nyt epäoikeudenmukaisesti suomalaisia, jotka eivät voi sitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

käyttää Suomessa. On riski, että tässä heikennetään poikkeusta, jonka Suomi selkeästi sai, ja vaarannetaan sen jatkuvuus [Puhemies koputtaa] myös Suomessa.

19.54 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin edustaja Niinistö tuossa totesi, meidän on mahdollista säätää Suomessa kielto suomalaisille toimijoille käyttää hallintarekisteriä muuten kuin suorassa omistuksessa. Tämä on siis täysin selkeä suomalainen päätös, miten tässä halutaan tehdä, ja tähän nimenomaan tekee sen, että jos suomalainen sijoittaa nyt tällä hetkellä lainvastaisesti hallintarekisteriin tai käyttää hallintarekisteriä, niin se hän johtaa siihen, että nyt tästä tulee laillinen toimenpide. Se johtaa juuri siihen, että tulee paine, että myöskin Suomessa pitäisi sallia hallintarekisteriä. Sen takia tämä siis tulee mahdollistamaan rahanpesun, tämä tulee mahdollistamaan veronkiertoa ja tulee mahdollistamaan omaisuuden piilottamisen.

Meille erittäin tärkeä periaate Suomessa on ollut se, että omistus on avointa, että me tiedämme, mitä täällä tapahtuu. Sen takia on erittäin vakava virhe tehdä tällainen hallintarekisteriä koskeva esitys.

19.55 Mauri Pekkarinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka yrittää katsoa kuinka ei-poliittisesti tätä asiaa, niin siitä huolimatta on ihan pakko sanoa, että on mielestäni kyllä aika vakava väite sanoa, että Suomi voisi määrätä tämän asetuksen hyväksymällä tavalla, että suomalainen yritys ei voi käyttää ulkomaalaista arvo-osuusjärjestelmää silloin, kun siinä on hallintarekisteri. Tämä mahdollisuus on asetuksessa sanottu, ja kaikki suomalaiset oikeusoppineet, joilta tämä lausunto pyydettiin, olivat sitä mieltä, että Suomi-poikkeus ei koske tuota kohtaa vaan vain sitä kohtaa, jossa sanotaan, että Suomessa liikkeelle lasketut osakkeet on suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä aina kirjattava yksilöeritellylle eli henkilökohtaiselle arvo-osuustilille. Tämä on yksiselitteisen selvästi jokaisen oikeusoppineen, jolta lausunto on pyydetty, lausunnossa näin määritelty. Tämä koskee Suomessa tapahtuvaa [Puhemies koputtaa] liikkeellelaskua ja Suomessa koskevaa rekisteriä, mutta ei koske ulkomailla tapahtuvaa vastaavaa toimintaa.

19.57 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kyllä minusta hämmästyttävää, että tässä asiassa nyt komission kanta on niin kovasti sellainen, että sitä pitää tarkkaan noudattaa. Miksi te ette tee tätä samaa muun muassa sosiaalisen komitean asioihin, jotka koskevat työmarkkinatukea? — Tämä nyt meni hieman sivuun.

Mutta kun puhutaan tästä asiasta, niin kyllähän se vain niin on, että kun venkuloidaan, niin hallintarekisterissä possut juoksevat edestakaisin ja vaikkapa Lontoon kautta. Ja jos tätä todella käy läpi, niin mitä tapahtuu meidän lähdeverollemme? Se on semmoinen iso kysymys. Jos suomalainen sijoittaa hallintarekisteriin ulkomaille, mahdollistaa se veronkierron, ja silloin se tarkoittaa, että veroeurot eivät tule tänne. Se mahdollistaa myös rahanpesua ja antaa oivan piilon omaisuudelle.

En ymmärrä, miksi te ette halua palauttaa, kotiuttaa näitä verorahoja tähän maahan ja auttaa sillä tämän maan asioita.

19.58 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En voisi olla enempää samaa mieltä kuin mitä edustaja Pekkarinen sanoi hyvin yksiselitteisesti tästä ajattelutavasta. Mutta mieltikää nyt vaikka esimerkin kautta: suomalainen yritys perustaa vaikka Saksaan tehtaan ja haluaa hankkia sieltä pääomia — nyt te ajattelette niin, että täl-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

lainen ei voisi olla mahdollista. Ja niin kuin juuri edustaja Lohi sanoi, maailman helpoin asia on perustaa yhtiö vaikka Ruotsiin tai Viroon ja sitä kautta olla sen maan lainsäädännön alaisuudessa. Mutta me haluamme todellakin estää sen tilanteen: jos osinkoja saadaan, niin silloin täytyy löytää se lopullinen osingonsaaja, ja jos ei löydy, niin sitten tulee ennakoperintä, 50 prosenttia. Me halusimme tehdä tällaiset, että Suomen valtio saa verotulon. Se on nyt parasta, mitä me pystymme saamaan. Minun mielestäni se on aika hyvin. [Eduskunnasta: Se on erittäin hyvin!]

19.59 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt kysymys siis siitä, miten suomalainen voi omistaa niitä osakkeita, jotka ovat suomalaisen yhtiön liikkeelle laskemia. [Harri Jaskari: Sen virolaisen yrityksen kautta!] Tämä käytännössä tarkoittaa sitä, että Suomi voi asettaa Suomessa toimiville suoran omistuksen velvoitteen eli kieltää hallintarekisteröinnin. [Mauri Pekkarinen: Sehän toteutuu tässä!]

19.59 Mauri Pekkarinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli pakko nousta.

Suomi voi asettaa sen Suomessa toimivalle yritykselle. [Antti Lindtman: Omistajalle!] Näinhän tässä laissa tapahtuukin, tähän tässä toteutuu, edustaja Rinne. Teidän pitää nyt lukea tämä koko lakiesitys ja todeta myöskin tuosta valiokunnan mietinnöstä, että "suomalaisen yhtiön Suomen arvo-osuusjärjestelmässä liikkeeseen laskemat osakkeet tulee jatkossakin kirjata suoralle arvo-osuustilille, jos osakkeet ovat suomalaisen luonnollisen henkilön" — eikä vain tämän — "tai suomalaisen yhteisön taikka säätiön omistamia". Edustaja Rinne, tämä teidän äsken mainitsemanne toive toteutuu tämän mietinnön mukaan.

20.00 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Mutta se ei toteudu, että suomalainen yritys laskee ulkomailla liikkeelle ja sen omistaa suomalainen hallintarekisterin kautta.

20.00 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä todellakin tämä EU-asetuksen tulkinta on nyt asian ytimessä. Ja tässä asetuksessa kyllä selkeästi sanotaan, että arvopaperin liikkeeseen laskijalla on oikeus valita käyttämänsä arvopaperikeskus Euroopan unionin alueella hyväksytyistä arvopaperikeskuksista. Eli siinä mielessä kyllä tämän edustaja ja varapuhemies Pekkarisen näkemyksen jaan tästä tulkinnasta. Suomeksihan ovat jotkut väittäneet, että voitaisiin ajatella niin, että nyt sitten sen ulkomaisen hallintarekisteriä ylläpitävän arvopaperikeskuksen vastuulla olisi tarjota myöskin sitten molemmat hallintamuodot. Minusta tämä on kyllä aika pitkälle venytetty tulkinta siitä niin sanotusta Suomi-poikkeuksesta. Itse en uskaltaisi sen varaan lähteä rakentamaan.

Mutta sen sijaan siinä, mistä minä moitin hallitusta, on kyse juuri tästä, että nämä sijoittajaan ja ulkomaiseen ja kotimaiseen säilyttäjään kohdistuvat sanktiot ja nämä, voisiko sanoa, kiristykset ja tavallaan se julkisuusvaatimus olisi pitänyt tuoda yhtä aikaa tämän sääntelyn kanssa tänne saliin. Silloin me olisimme oikeassa tilanteessa. Siinä mielessä — siihen tämä moite hallitukselle kohdistuu — sijoittajia ja säilyttäjiä me voimme kyllä täällä Suomessa säädellä. Siinä on hallitukselle nämä miinukset, nämä olisi pitänyt tuoda yhtä aikaa.

Mutta tämän tulkinnan jaan kyllä Pekkarisen kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

20.02 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asia on kieltämättä monimutkainen, tätä lakiesitystä on monta vuotta pyöritelty. Mutta jos olen ymmärtänyt oikein, niin arvopaperiasetuksen nojalla EU-maissa myös nämä muut arvopaperikeskukset ovat velvollisia tarjoamaan molemmat omistusmuodot, [Mauri Pekkarinen: Ei, ei ei, edustaja on väärässä!] jolloin joka tapauksessa siellä... — Minusta siellä perusteluissa on se, että voi valita, kumpaan liittyy. — Joka tapauksessa olennaista on se, että me emme ole tässä puuttumassa suomalaisten yritysten liikkeellelaskuun, niin kuin edustaja Jaskari puhui, vaan siihen, mitä suomalaisilta sijoittajilta veloitetaan, ja se on eri asia. Tästä meidän kritiikissämme on kyse.

Siinä mielessä edustaja Essayah oli oikeassa, että tämä on nyt se kysymys, mistä me olemme teidän kanssanne eri mieltä. [Harri Jaskari: Suomalainen sijoittaja sijoittaa virolaiseen yritykseen!] Mitä suomalainen sijoittaja voi käyttää, voiko häneltä velvoittaa avoimuutta? Voiko häneltä edellyttää ulkomailla sitä, että hänen omistuksensa osalta siellä joko kielletään hallintarekisterin käyttö tai sitten hän on Suomessa velvollinen ilmoittamaan sen täällä jotain kautta, avoimen rekisterin kautta, mitä hän omistaa siellä hallintarekisterissä? Tästä on kysymys, onko tämä mahdollista vai ei. Meidän mielestämme se on mahdollista. [Mauri Pekkarinen: Nyt näin tapahtuu!]

20.03 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin sille sijoittajalle ja säilyttäjälle me voimme antaa lisävelvoitteita, mutta tiedän, että valiokunnassakin oli kuultavana jopa sellaisia, jotka lähtivät siitä ajatuksesta, että me voisimme velvoittaa sellaisia ulkomaalaisia hallintarekistereitä ylläpitäviä arvopaperikeskuksia yhtäkkiä tarjoamaan molemmat hallintomuodot, joissa niitä ei ole eläessään ollut. Kyllä minun mielestäni se menee todella todella pitkälle, ja en usko, että sitä kukaan on tällä tavalla tulkinut niissä maissa — tai ainakin siitä olisi noussut kyllä kohtuullinen keskustelu silloin, kun tätä EU-asetusta oltiin säätämässä, jos todellakin näissä maissa, joissa on ainoastaan hallintarekisteri, heidän olisi yhtäkkiä pitänyt pystyä ruveta erottelemaan sieltä nämä tilikohtaiset. Tiedän, että näitäkin tulkintoja Suomessa esiintyy, mutta se, mikä minun mielestäni on aivan pläkkiselvää ja varmaa, on juuri tämä sijoittajien ja säilyttäjien vaatimus siitä, että heidän on kerrottava niin verottajan tietojensaannin kannalta kuin myöskin yleisöjulkisuuden kannalta, ja tässä tulee se stipulu nyt sitten hallitukselle. Tämä olisi pitänyt hoitaa paremmin.

20.04 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Niinistö sanoi, että olemme eri mieltä, ja jatkoi siitä, että olemme sitä mieltä, että suomalaisten omistukset ulkomailla voidaan kieltää, ja tämä oli aika vahva tulkinta siihen näkökulmaan. Kuten me yritimme kertoa, niin kun perustetaan yhtiö, suomalainen sijoittaja perustaa yhtiön vaikka Ruotsiin tai Viroon, sen jälkeen se on ruotsalaisen tai virolaisen oikeusjärjestelmän alaisuudessa, jolloin se toimii juuri siellä ja niitten sääntöjen mukaan. Jos niissä maissa on sekä suora omistus, niin kuin Ruotsissa on, että hallintarekisteri, niin kuin Ruotsissa on, se voi sitten hankkia pääomaa siitä maasta vaikka hallintarekisterisijoitusten kautta. Silloin tulee kysymykseen, että se ilmoittaisi, jos sitten tulee kotimaisille omistajille osinkoja, että Suomen täytyy saada tietää se, että täällä nämä osingot maksetaan, me saamme sitten siitä verot. Tämähän on ihan käytännössä, miten tämä asia on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

20.05 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomessa on noin 130 pörssiyhtiötä, ja niistä puoleen tulee tällä hetkellä ulkomailta sijoituksia. Niitä tulee myös hallintarekistereitten kautta, eli mistä rahaa tulee?

Tässä oli toinen aika kova väittämä, että harmaa talous ja muut oikein aktiivisesti lisääntyisivät, mutta minun mielestäni tuo, mikä on tullut esille, eli esimerkiksi tämä automaattinen verotietojen vaihto, mikä alkaa nyt syksyllä — me olemme ensisijaisesti jo mukana siinä — parantaa tilannetta. Meidän kansainväliset sopimuksemme parantavat esimerkiksi juurikin tätä viranomaisjulkisuutta, kuten poliisin ja näitten tietojensaantia, ja siinä meillä on EU-sääntely ja oikeusapupyynnönmahdollisuudet, mitä kautta voidaan näitä rikollisia niin sanotusti jahdata. Moni asia on menossa parempaan suuntaan.

Yksi asia vielä: Oikeastaan, kun me olemme tässä elämänvaiheessa, että ponnet ovat nyt meillä käsissä ja valtionvarainministeri on täällä ensimmäisessä keskustelussa luvannut henkilökohtaisesti, että asiat viedään vauhdilla eteenpäin, ja sitten meillä on vielä edustaja Kankaanniemeltä tästä kirjallinenkin esitys, että me saamme ne eteenpäin, niin pakko meidän on nyt tähän aikatauluun tyytyä, koska syyskuu tulee niin nopeasti vastaan, että meillä ei ole sille omalle arvopaperikeskukselle kohta mahdollisuutta [Puhemies koputtaa] hakea lupaa.

20.06 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n arvopaperikeskusasetuksen yksi tarkoitus oli lisätä yleisöjulkisuutta ja ylipäättään avoimuutta Euroopassa. Monissa muissa maissa julkisuus on kovasti ollut Suomea jäljessä. EU-asetus edellyttää arvopaperikeskuksilta myös yksilöllisten, asiakaseroteltujen tilien tarjoamista, jos asiakas näin pyytää, ja muutoinkin lisää avoimuutta monissa maissa suhteessa nykytilaan. Kuitenkin Suomessa, jossa ollaan oltu avoimuudessa pitkällä, uhkana on heikentyminen, jos näin tulkitaan nyt tätä esitystä, niin kuin hallitus tulkitsee, mutta se tuskin oli EU-asetuksen ja EU-sääntelyn tarkoitus. Me emme voi säännellä ulkomaisia arvopaperikeskuksia, mutta me voimme säännellä suomalaisia sijoittajia. Tämä on luettavissa myös komission vastauksista. Tulkintoja tästä EU-asetuksesta on selvästi erilaisia, ja kuten todettu, virkamiestenkin tulkinnat ovat muuttuneet. Lopullisen tulkinnan saa sitten tietysti EU-tuomioistuimesta.

Mutta Kankaanniemelle vastauksena: opposition tulkinta on tällä hetkellä sama kuin perussuomalaisten kanta oli vielä pari kuukautta sitten.

20.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sehän se tässä ongelma onkin, kun vielä viime viikolla valtiovarainministeri Orpo kävi täällä julistamassa, että kyllä tämä lähdeveroasia on valmistelussa — siitä oli muistaakseni oikein virallinen päätös ja asiakirja, että sitä valmistellaan [Timo Harakka: Joo, Hetemäki alkoi tekemään!] — ja nyt sitten tänä päivänä kuulemme, että ei sitä valmistellakaan, vaan nyt on tullut ennakkoverotus.

Ja mitä tulee tähän harmaan talouden torjuntaan, kun täällä on myös sanottu, että nyt tässä uudessa esityksessä ei ole viranomaisten mukaan mitään ongelmaa. No, mitä sanoo krp 5.4. antamassaan lausunnossa? Tämä ehdotus sisältää vaaran siitä, että se avaa rikoksenteijöille kanavia esimerkiksi laajamittaiseen rahanpesuun ja rikoshyödyn piilottamiseen. Poliisi on todennut, että tämä heikentää esitutkintaviranomaisen tiedonsaantimahdollisuuksia tehokkaan rikostorjunnan saavuttamiseksi. Ja jos ette näitä usko, niin uskokaa vaikkapa niitä poliisikansanedustajia, jotka pyysivät puheenvuoron mutta eivät ole niitä ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

leet käyttämässä. Esimerkiksi Kari Kulmala on todennut, että kyllä oikeastaan pystyy pimentämään omaisuutta ulkomaille.

Nämä prosentit eivät ole millään lailla ratkaisevassa asemassa, onko se 50, 60 vai 70 prosenttia, se on pikkuseikka. Ja tämä tässä on ongelma. Tämä lausuma ei korjaa niitä puutteita. [Puhemies koputtaa] Ja tässä perussuomalaiset tekivät tuplatakinkäännön vain kahdessa viikossa, tuplapiruetin.

20.09 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en ole takkiani kääntänyt. Me olemme käyneet tästä keskustelua, ja valiokunnan puheenjohtaja on mielipiteitään lausunut siltä pohjalta, mitä tietoa on saanut. Vaikea asiahan tämä on meille kaikille, se täytyy myöntää.

EU-asetus on huono. Miksi se on? Edellinen hallitus on ollut mukana sitä tekemässä [Naurua] ja päästänyt läpi sellaisen, missä on tulkinnanvaraa. Ja lopullinen tulkinta tehdään EU-tuomioistuimissa, niin kuin on kerrottu.

Se kritiikki, että olisi kaikki nämä tähän liittyvät lait kerralla pitänyt olla, on ihan paikallaan, siihen yhdyin. Ja siksi yritin sitä eilen vielä, pääministerille sanoin, että hallitus vetäisi tämän esityksen pois [Antti Lindtman: No niin!] ja toisi sellaisen esityksen, jossa on nämä kaikki mukana, mutta hän sanoi, että ei käy, koska virkamiehet ovat tulkinneet, että meillä on tämä lupahakemus syyskuussa tulossa ja toisaalta sanktiot ovat iskemässä päälle komissiolta, jos tätä ei viedä eteenpäin. Eli meillä ei ole liikkumavaraa. Älkää muuta väittäkö, koska silloin puhutte aivan väärää tietoa. [Hanna Sarkkinen: Te olette vuoden tuhlanneet tässä!]

20.10 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voihan, Kankaanniemi, niinkin tulkinta, että kun takin kääntää ensiksi toisinpäin ja sitten sieltä vielä uudelleen takaisinpäin, niin se ei ole takin kääntämistä, kun se loppujen lopuksi onkin samassa asennossa. Ensiksi te ajoitte tätä, sitten te ilmoititte, että tämä pitää laittaa uudelleen valmisteluun. Nyt te vahvistitte, että te yrititte saada tämän uudelleen valmisteluun, mutta ette saanut. Ja jälleen kerran käänsitte takin, tulitte tänne takaisin ja sanoitte, että nyt tätä ei voidaan laittaa uuteen valmisteluun vaan tämä on nyt hyväksyttävä. Edustaja Kankaanniemi, teen teille tarjouksen, esityksen: äänestetään nyt yhdessä tämä laki kumoon. Olen täysin vakuuttunut, että silloin hallitus on pakotettu valmistelevaan muun muassa tämän ponnen ja kaikki ne muut asiat, joita tähän tarvitaan, jotta harmaa talous, sisäpiiririkollisuus ja esimerkiksi myyntivoittoihin liittyvä verotus saataisiin kuntoon. Eikö nyt näin voitaisi tehdä? Tämä on se keino, jolla teidän viime viikon vaatimuksenne saadaan toteutettua.

20.11 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 2.5. valtiovarainministeri Orpo lupasi täällä, että myös näihin muihin kohtiin paneudutaan ja jopa EU:n säädöksiä pyritään saamaan siihen muotoon, mihin Suomi ne haluaa. EU:ssa on muuten valmisteilla direktiivi yhtiöiden omistuksen julkisuudesta, ja se poistaa tämän koko ongelman meiltä, kun se tulee, ja toivottavasti tulee mahdollisimman pian.

Edustajat, uskokaa nyt, että minulla on tämä aito allekirjoitettu paperi, johon ovat pääministeri ja valtiovarainministeri sitoutuneet: siihen, että tämä verojärjestelmä tuodaan tänne eduskuntaan tämän kevään aikana. Tämä on vahva kiikkulauta: jos ei julkista veroviranomaiselle omistuksiaan, niin maksaa 50 prosenttia Suomen valtiolle veroja, jos julkistaa, pääsee 25,5 prosentilla. Ero on niin merkittävä, että tämä puree aivan varmasti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

20.12 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minua nyt häiritsee hallituksen koko tämmöinen harmaan politiikan ja lakien käsittely. Jos mietitään: nyt on valmisteilla lakiluonnos rahanpesun estämiseksi ja se on lausunnolla, ja lain merkittävässä roolissa on yhtiöiden ja yhteisöjen omistusosuuden ilmoittaminen edunsaajarekisteriin. Komissio on esittänyt vuonna 2016, että ilmoittamisvelvollisuus omistus- tai äänivaltarajan osalta laskisi 10 prosenttiin. Mitä hallituspuolueet esittävät? Ne esittävät, että se on 25 prosenttia. Pidetään kynnystä riittävän korkealla, että voidaan kiertää veroja ja jättää ilmoittamatta. Sama koskee hallintarekisteriasiaa. Tässä luodaan mahdollisuuksia kiertää veroja ja annetaan yrityksille mahdollisuus harjoittaa harmaata taloutta ja muuta talousrikollisuutta.

20.13 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On syytä muistaa kuitenkin — niin kuin edustaja Toimi Kankaanniemi äsken omassa puheenvuorossaan näytti ja luki meille sen paperin, jonka mukaan tämä asia pannaan kesäkuun loppuun mennessä kuntoon — että asia on valmistelussa, ja sillä sipuli.

Euroopan unionissa samainen direktiivi koskee 27:ää jäsenmaata, joten on selkeää ymmärtää, että emme ihan yhteen pakettiin saa kaikkea puristettua.

Tärkeää on tässä huomata — kuten monessa puheenvuorossa, esimerkiksi erinomainen puheenvuoro edustaja Essayahilta — että näinhän se asia on mennyt. Nyt tämän jälkeen meillä on suurin piirtein pakka kasassa ja kaikki on kunnossa.

Pidän hieman halpahintaisena sitä, mitä esimerkiksi edustaja Lindtman puhui takinkäännöstä. Kun katsoin viime vaalikauden lopulla teidän toimintanne tässä talossa, niin kyllä siinä taisi kertyä niitä takinkääntöjä niin paljon, että minulla ainakin meni luku sekaisin. Vaikka polvileikkauksen jälkeen sairauslomalla ollessani sain pitää kirjaakin, kirjanpito meni sekaisin 57. takinkäännön jälkeen. Elikkä alkää puhuko minulle mitään takinkäännöstä.

Mutta mitä tulee tähän asiaan, niin tämä asia on kuitenkin hyvällä mallilla, ja tästä mennään eteenpäin. Muistakaa kuitenkin, että avoimilla EU-markkinoilla meidän pitää antaa itsestämme luotettava kuva. Jos annamme itsestämme huonon kuvan maailmalle, kuka tänne enää investoi? Ja se on sitten isompi ongelma se.

20.14 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen, haluan kyllä korjata tämän väärinkäsityksen. Missään tapauksessa teitä en nyt syytä tämän hallintarekisteriasian yhteydessä takinkäännöstä. Ei, päinvastoin, on käynyt selväksi, että keskusta ajaa voimallisesti tätä omaisuuden piilottamisen mahdollistavaa lakia. Keskusta on jopa laittanut aivan poikkeuksellisesti varapuhemiehen tänne saliin keskustelemaan asiasta.

Mutta edustaja Kankaanniemi, mikä arvo tuolla paperilla on? Minulla on siihen eräs arvio. Tämä on aika älytöntä: Jos sinulla on rikollinen mieli, ja mieli, että haluat pitää rahat itselläsi, sinä teet sen. Jos jätät kiinni, niin voi voi, maksat vähän enemmän veroa. [Toimi Kankaanniemi: Murhamiehiäkin on, vaikka se on rikos!] Tämä kannustaa omaisuuden piilottamiseen hallintarekistereihin. Näin totesi teidän ryhmänne poliisikansanedustaja tästä teidän lausumastanne ja tästä uudesta kyhäelmästä.

Edustaja Kankaanniemi, toistan tarjouksen: Äänestetään nyt toisessa käsittelyssä tämä laki kumoon. Siitä se saadaan uudelleen valmisteluun, kuten te viime viikolla vaaditte. [Toimi Kankaanniemi: Ei tarvitse, kun täällä se hoidetaan!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

20.15 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti me kaikki haluamme kitkeä harmaata taloutta, rahanpesua ja kaikenlaista muutakin rikollista toimintaa. Uskon, että me kaikki haluamme myös maksimaalista yleisöjulkisuutta ja täydellistä viranomaisjulkisuutta. Tämä hallituksen esityskokonaisuus on laadittu niin, että se pystytään toteuttamaan niin laajasti kuin se on mahdollista.

Jos olen oikein ymmärtänyt, niin se erimielisyys on siinä, miten me kohtelemme suomalaista sijoittajaa, joka lähtee sijoittamaan ulkomaille. Tätä käytiin läpi myös, kun perustuslakivaliokunta antoi lausunnon tähän nimenomaiseen hallituksen esitykseen. Siellä nimenomaisesti kysyin, voimmeko me kieltää suomalaista sijoittajaa sijoittamasta niissä maissa, joissa on yksinomaan hallintarekisteri käytössä, tai voimmeko me säätää sen rangaistavaksi. Molempiin oli asiantuntijakuulemisissa selkeä vastaus: emme voi. Meidän lainsäädäntövaltamme rikoslain puolella ei ulotu sinne säätämään. Me voimme panna sinne sanktioita, jos me emme saa tietoa sieltä, ja juuri niinhän nyt ollaan tekemässä tässä. Muun muassa eurooppaoikeuden professori Päivi ... — anteeksi, nimi nyt unohtui, mutta se löytyy sieltä perustuslakivaliokunnan lausunnoista — tämän selkeästi totesi.

20.17 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En saanut vastausta esittämäni kysymykseeni, mikä oli se arvio, kauanko tämä edustaja Ihalaisen mainitseman ison porsaan mentävä reikä olisi auki, kun näin kauhealla kiireellä yhtäkkiä haluatte tämän asetuksen voimaan ja sitten vasta jälkikäteen paikkaatte sitä.

Osoittaa kyllä aika heikkoa itseluottamusta ja hallituksen sisäistä luottamusta se, että pitää ottaa oikein paperille nimikirjoitukset alle, että ette muuten luota toistenne sanaan. Se on varmaankin ollut tässä paikallaan. Mutta eikö todellakin olisi järkevintä se, että kun tässä nyt on nämä kaksi asiaa, kaksi komponenttia, jotka liittyvät toisiinsa, niin silloin nämä pitäisi saada yhtä aikaa voimaan?

Sitten vielä yksi ihan yksinkertainen kysymys: Jos omistaminen piiloutuu sinne hallintarekisteriin, niin millä ilveellä se tiedetään, että se on Suomessa asuva, tunnistamaton verovelvollinen? Jos se on siellä joka tapauksessa piilossa, niin millä ilveellä veroviranomaisen saa sen tietää, että se on nimenomaan suomalainen? Kaikki kissat ovat pimeässä mustia, ja ei voida säätää sellaista lainsäädäntöä, joka koskee vain raidallisia kissoja.

20.18 **Sami Savio ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Essayah täällä väkevästi todisti, niin vaikka me kuinka haluaisimme eduskunnassa, emme voi säätää ulkomaisia arvopaperikeskuksia koskevaa lainsäädäntöä, joten tähän mahdolliseen veronkiertoon on puututtava aivan toisin keinoin.

Talousvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Turunen on muiden perussuomalaisten tavoin ansiokkaasti vaatinut riittävän korkeaa veroa tunnistamattomaksi jääville Suomessa verovelvollisille osingonsaajille, ja tämä toteutuu nyt siten jatkossa lausumaehdotuksen mukaisena 50 prosentin ennakonpidätyksenä. Kuten edustaja Kankaanniemi totesi, tämä mainittu 50 prosenttia on tarpeeksi korkea verrattuna efektiiviseen osinkoveroasteeseen, joka on nykyään 28,9 prosenttia. Tämä tekee hallintarekisterin käytön entistä kannattamattomammaksi sen lisäksi, että automaattinen tietojen vaihto lisää merkittävästi viranomaisten tietojensaantia ja sitä kautta veronkiertäjien kiinnijäämisriskiä.

20.19 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kysyn nyt vielä teiltä, edustaja Jaskari, meneekö teillä nyt sekaisin osakkeiden liikkeellelasku eli osakeanti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

ja osakkeiden omistaminen ja hallintarekisteröinti. Ymmärrätkö te, mikä niiden ero on, kun te puhutte pääoman hankinnasta? Vastatkaa minulle tähän kysymykseen.

Ja vielä edustaja Pekkariselle sanoisin sen, että kun viime viikolla täällä keskustelimme, niin olimme monesta asiasta aika samaa mieltä. Myös siitä olimme lähes samaa mieltä, mitä tämä eurooppalainen asetustarkoittaa, kun puhuimme siitä, että suoran omistuksen malli on olemassa myös EU:n tulevaisuudessa. Itse kerroin siitä, miten EU-viranomaisilta on tullut jo toiveita, että vuonna 2018 suoran omistuksen malli olisi käytössä Euroopan unionissa, joten tämä on se villakoiran ydin.

Mutta, edustaja Jaskari, vastatkaa minulle: puhutteko te osakkeiden liikkeellelaskusta vai omistamisesta?

20.20 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puhuimme siitä asiasta, että myös suomalaisilla sijoittajilla on oikeus perustaa yrityksiä joihinkin toisiin maihin. Ja silloin voi tietysti kysyä edustaja Skinnarilta: onko teidän mielestänne oikeutta perustaa yrityksiä toisiin maihin, jotka hankkivat myöskin pääomaa sitä kautta, että on hallintarekisterin kautta sijoittajia? Ilmeisesti ainakin joittenkin tulkinnan mukaan suomalaiset sijoittajat eivät saisi enää perustaa yrityksiä mihinkään muihin maihin ja sitä kautta hankkia pääomaa eli laskea liikkeelle osakkeita niistä muista maista, joista joku sijoittaa jopa hallintarekisterin kautta. Ilmeisesti te haluatte, että enää eivät suomalaiset yritykset kasva missään muualla kuin Suomessa. Mutta nykyisessä liiketoiminnassa ne, jotka kasvavat maailmalla, kasvavat myöskin Suomessa.

20.21 Mauri Pekkarinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan pöytäkirjan kirjoittamista varten on pakko sanoa edustaja Skinnarin puheenvuoron johdosta, että kyllä minä olin viime viikolla ihan tasan tarkkaan samalla kannalla niiltä osin, mikä koskee liikkeelle laskijan oikeutta valita myöskin arvopaperikeskus Euroopan unionin alueelta mistä tahansa. Edustaja Skinnari, ette voinut ymmärtää minua tässä asiassa väärin, niin selvästi sanoin.

Puhemies Maria Lohela: Täällä on vielä kaksi vastauspuheenvuoroa, edustajat Kankaanniemi ja Hoskonen. Sitten mennään puhujalistan pariin.

20.22 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä hallituksen sisällä on luottamus. Mutta arvelin niin, että oppositiossa ei ole luottamusta, jos minä sanon, että on sovittu suullisesti, että tämä asia hoidetaan kesäkuun loppuun mennessä. Siksi pyysin pääministeriltä ja valtiovarainministeriltä kirjallisen lausunnon. [Puhuja näytti kädessään olevaa paperiarkkia] Uskokaa nyt, että nämä nimikirjoitukset ovat aidot, koska ne ovat, [Naurua] ja ne ovat monena kappaleena vielä.

Arvoisa puhemies! Tässä on vakava asia se, että jos me teemme tällaista epämääräistä päätöksentekoa, mitä täällä vaaditaan, niin suomalaisten yritysten, yhtiöiden, pääomahuolto saattaa vaarantua, ja sitä meillä ei ole varaa päästää tapahtumaan.

20.23 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Kankaanniemi hyvin totesi tässä, hänen paperillaan olevat kaksi allekirjoitusta todistavat sen, että tämä asia on saamassa hyvän lopputuloksen tässä talossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

Mutta muistakaa, hyvät ystävät — otan esimerkiksi metsäteollisuuden. Meillä on tässä maassa kolme suurta metsäteollisuusyhtiötä, joista kaksi on jo pääosin ulkomaisessa omistuksessa, vain yksi on enää suomalaisessa omistuksessa. Elikkä emme voi linnoittautua tänne Suomeen ja kuvitella, että teemme tänne lintukodon. — Edustaja Rinnekin punoo siellä päätään masentuneen näköisenä, toivon hänelle parempaa tulevaisuutta. — Nimenomaan meidän pitää nähdä kansainvälistyminen tässä tapauksessa suurena mahdollisuutena, koska jos me tänne linnoitaudumme, niin vaikka suomalaiset yhtiöt laajenevat ulkomaille, meillä uhkaa täällä tulevaisuudessa nälänhätä. Meidän on myytävä tuotteita ulkomaille pärjätäksemme. Meillä ei ole muuta vaihtoehtoa. Katsokaa tämän päivän kauppalukuja: Suomen satamissa tapahtuu erittäin hyviä asioita tänä päivänä. Jos me annamme sellaisen kuvan itsestämme, että tänne ei kannata kenenkään tulla, niin arvatkaa, mitä sen jälkeen käy. En uskalla edes ajatella sitä, mitä silloin tapahtuu.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä edustajat Skinnari ja Lindtman.

20.24 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Edustaja Jaskari, minä puhuin osakkeiden liikkeellelaskusta, en yritysten perustamisesta. Sekin on täysin eri asia.

Ilmeisesti hallitus lähtee nyt siitä, että kaikki sijoittajat ovat rehellisiä ja rangaistavuutta ei tarvittaisi. Tämän tulkinnan mukaanhan Suomesta voitaisiin koko rikoslaki poistaa, koska kaikki noudattavat sääntöjä muutenkin. Eikö näin, edustaja Jaskari? Kuulemme nyt jo kokoomuslaisilta liikemiehiltä kehuja, että tämä uusi laki mahdollistaa osakkeiden ostamisen ulkomailta, mutta olemmehan me voineet tehdä sitä jo aikaisemminkin. Tätä on tehty koko ajan siis, [Välihuutoja] mutta se on ollut laitonta. — Aivan, varapuhemies Pekkari-nen, tästä on kysymys.

20.25 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten ryhmäpuheenjohtaja Kankaanniemi oli huolissaan epämääräisestä päätöksenteosta. Minäpä kerron, mitä se epämääräinen päätöksenteko on.

Ensiksi hallitus, jossa perussuomalaiset istuu, tuo esityksen eduskuntaan ja sanoo, että aivan välttämätöntä on sallia hallintarekisteröinti Suomessa. Sitten se vedetään pois, ja yhtäkkiä ei olekaan pakko. Sitten tuodaan tänne eduskuntaan esitys, jota pidetään talousvaliokunnassa piilossa, ja valmistellaan mietintö piilossa oppositiolta vastoin vakiintuneita ja reiluja parlamentaarisia pelisääntöjä — tuodaan ja kahdessa päivässä viedään läpi, ja sanotaan, että lausuma korjaa asian. Sitten seuraavalla viikolla sanotaan, että halutaan uudelleen valmisteluun, koska tämä lausuma ei korjaakaan asiaa, ja tuodaan uusi lausuma.

Edustaja Kankaanniemi, tämä on epämääräistä päätöksentekoa ja tämä on sitä hämärää päätöksentekoa, jonka olisi suonut olevan tässä prosessissa paremmin.

Mutta, edustaja Kankaanniemi, onko teillä nuo allekirjoitukset myös niihin kahteen muuhun ponteen, joita täällä mietinnössä on esitetty? Onko myöskin niihin olemassa allekirjoitukset? [Toimi Kankaanniemi: Oletko tosissasi?]

Vielä kerran: [Puhemies koputtaa] Äänestetään tämä kumoon. Sillä se menee uudelleen valmisteluun.

Puhemies Maria Lohela: Nyt jatketaan puhujalistaa, ja palataan debattiin, jos vielä tarvetta ilmenee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

20.26 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! On hienoa, että perussuomalaisten ryhmäpuheenjohtajalla on vakuutus siitä, että kahden muun hallituspuolueen nokkamiehet ovat allekirjoittaneet sitoumuksen edistääkseen jotain, mutta se ei kylläkään tarkoita sitä, että sitä voitaisiin sisällyttää eduskunnan päätöksentekoon. Me teemme täällä päätöksiä, mikä tarkoittaa tämän lausuman mukaan, että velvoitamme hallituksen "viipymättä". Se, onko siellä jossain kirjeessä päivämäärä, on aivan eri asia. Me voisimme varmasti uskoa tuohon enemmän, jos se olisi tässä lausumassa. [Toimi Kankaanniemi: Se onkin!] — Se on siellä lausumassa, mutta ei ole täällä eduskunnan päätöksenteossa mukana tällaiset päivämäärät.

Siinä mielessä, jos ajatellaan tätä kokonaisuutta, niin kyllä valtaosa asiantuntijoista, kuten poliisi, syyttäjälaitos ja muut oikeusviranomaiset, ovat sitä mieltä, että hallintarekisteröinnin salliminen lisää rahanpesun ja rikollisen toiminnan mahdollisuutta nykyistä vapaammin. Eli asiantuntijoiden mukaan tämä mahdollistaa harmaan talouden ja rikollisuuden toimintaa, ja se ei kaikeksi ole meidän suomalaisten tahtotila. Me kuulumme tässä edustaja Skinnarinkin käyttämän perustellun puheenvuoron siitä, että EU:n tahtotila on toiseen suuntaan, ja jos jossakin asiassa, niin kyllä meidän pitää olla juuri tässä asiassa se päänraivaaja ja esimerkin näyttäjä, että Suomi ei suvaitse sitä, mitä me nyt tällä hetkellä olemme hallituksen esityksellä mahdollistamassa. Me olemme juuri toiseen suuntaan menossa Euroopassa, mutta ei meidän pidä ruveta pakittamaan nyt tässä kohtaa. [Olavi Ala-Nissilän välihuuto]

Täytyy todeta, että jatkan vielä, nyt kun tuli löylynheittäjä saliin. [Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle]

Arvoisa rouva puhemies! Meinasin jo lopettaa, mutta erään edustajan kommentti kirjoitti minun viivyttämään tätä keskustelua vielä hetken.

Minä haluan todeta, että kyllä parlamentaarikko Sirpa Pietikäinen on suhtautunut tähän myös erittäin negatiivisesti eikä pidä tätä hyvänä. [Mauri Pekkarinen: Hän ei ole meidän auktoriteetti! — Toimi Kankaanniemi: Varsinainen asiantuntija!] — Niin, minä en ainkaan halua täällä ruveta halveksumaan europarlamentaarikkoo omassa puheenvuorossani ja arvostelemaan, etteikö hänellä olisi asiantuntijuutta esittää mielipidettä Helsingin Sanomissa, ja siinä mielessä kyllä uskallan siteerata sitä. Arvostan myös edustaja Sari Essayah'n näkemyksiä, joka myös oli europarlamentaarikko, emmekä me täällä ole myöskään häntä arvostelleet, vaan kunnioitamme hänen mielipidettään ja siinä mielessä arvostamme täällä jokaisen omaa näkemystä. [Olavi Ala-Nissilä: Sijoittajat on pahoja!] — Sijoittajat ovat hyviä tälle maalle, sijoittajat ovat hyviä suomalaisille yrityksille. Kysymys ei olekaan nyt sijoittajista eikä ulkomaalaisista, jotka tulevat tänne sijoittamaan suomalaiseen teollisuuteen. Kysymys on aivan muusta.

Kun tätä keskustelua käydään, niin toivon todellakin, että edustaja Lindtmanin esityksen mukaisesti äänestämme nyt tämän kumoon. Kerkiämme kyllä vielä tämän tekemään. Kun nyt on oikein kahden ministerinkin allekirjoitus siitä, että valmistelu saadaan tehtyä, niin mikä ongelma tässä nyt sitten on? Niin että lykätään tätä nyt siihen päivämäärään, mikä tuossa ryhmäpuheenjohtaja Kankaanniemen paperissa on. Me kerkiämme silloin ennen syksyä tämän asian täällä vielä nuijimaan, eikä ole mitään kiirettä sen suhteen, että tarvitsisi pelätä EU:n toimia. Meillä on nyt niin vankat paperit täällä edustaja Kankaanniemen osalta, että aivan avoimin mielin ja hyvällä omallatunnolla voimme äänestää tämän lakiesityksen kumoon ja tehdä Kankaanniemen paperin mukaisten päivämäärien mukaan uuden esityksen ja nuijia sen täällä hyvässä yhteisymmärryksessä eduskunnan päätökseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

20.31 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Joudun toteamaan, että en saanut keneltäkään hallituspuolueen edustajalta vastausta yksinkertaiseen kysymykseen, joka oli se, että kuinka kauan arvioitte, että tämä ison possun mentävä porsaanreikä olisi auki. Mutta ehkäpä se on liikaa vaadittu, kun on tapahtunut näitä käänteitä päivittäin.

Jo eilen tämä surkuhupaisa hallintarekisterisaaga sai kaksi lisäkäännettä. Ensin esityksen käsittely vedettiin viime tingassa pois eduskunnasta. Tällä kommervenkillä vältettiin se nolo tilanne, jossa esitys olisi mahdollisesti äänestetty kumoon, kun näytti siltä, että osa perussuomalaisten kansanedustajista olisi vastustanut hallituksen omaa esitystä. Mutta sitten illalla kuitenkin tiedotettiin, että takki oli kääntynyt, tosiaan laskujeni mukaan toisen kerran niin, että se on nyt myöskin edustaja Kankaanniemellä alkuperäisessä asennossa niin, että kukaan ei huomaa mitään tapahtuneen. Hallitus olisi ratkaisemassa tätä ongelmaa perimällä 50 prosentin sakkoveroa osingosta, jos suomalainen sijoittaja hallinnoi pörssi-osakkeita hallintarekisterin suojissa. Jossakin väläyteltiin jopa 60:tä prosenttia, ja viimeksi täällä eduskunnassa oli vielä vähän epäselvää, mitä nämä prosenttiluvut ovat. Kyse on mitä ilmeisimmin hätäratkaisusta, koska tarkemmat yksityiskohdat jäivät hämärän peittoon.

Mutta katsotaan sitä isoa kuvaa eli sitä, mikä riesa ja mikä syöpä maailmantaloudelle nämä hallintarekisterit ovat. Hallintarekistereiden ongelma on niiden suojissa harjoitettu veronkierto ja muu talousrikollisuus, kuten rahanpesu, korruptio ja sisäpiirikaupat. Ne aiheuttavat Suomelle ja muille maille satojen miljoonien eurojen veromenetykset. Esimerkiksi poliitikot voivat salata niiden suojassa jääviytensä yrityksiä koskevista päätöksistä.

Luettelen nyt kuusi syytä, miksi tämä sakkovero ei pelasta tilannetta eikä saa tätä hallintarekisterin aiheuttamaa ongelmaa korjattua. Hallitus, olkaa hyvä.

1) Sakkovero ei lisää omistuksen läpinäkyvyyttä. Se vain lisää kannustinta ilmoittaa piilotetut tulot verottajalle. Verotustiedot ovat salaisia, ja vaikka ne määrättäisiin julkisiksi, ei läpinäkyvyyttä voitaisi varmistaa, sillä Verohallinto saa tiedot vasta seuraavana vuonna osingon maksusta. Omistusten läpinäkyvyys edellyttää ajantasaista tietoa.

2) Sakkoverolta voi välttyä tekeytymällä ulkomaalaiseksi. Hallintarekisteriosingoistahan peritään jo nyt 15 prosentin lähdeveroa, jos osingonsaajaa ei ole tunnistettu. Suomalaisia sijoittajia on piilottaunut hallintarekisterien taakse, jolloin osingoista on peritty 15 prosentin vero eikä myyntivoittoja ole verotettu lainkaan, ellei niitä ole ilmoitettu verottajalle vapaaehtoisesti. Hallintarekisterien käyttö on ollut laitonta mutta mahdollista.

Tässä valossa hallituksen esitys on suorastaan absurdi. Miten osingonmaksaja voi tietää, onko sen saaja Suomesta, jos häntä ei ole tunnistettu? Yhtä hyvin voisi pyytää sokeaa valitsemaan pimeässä kahdesta kissasta tai kymmenestä kissasta sen, jolla ei ole raitoja. Sitten sakkovero voi toimia ainoastaan, jos se koskee kaikkia tuntemattomia osakkaita tai osingonmaksaja velvoitetaan tunnistamaan osakas. Mutta tällaista hallitus ei ole esittänyt, päinvastoin valtiovarainministeriöstä kiirehdyttiin vahvistamaan, että vero jollakin ihmeen konstilla koskee vain suomalaisia. Ja jos osakas tunnistettaisiin, niin helpointahan olisi sitten periä osingosta suoraan se oikea vero ja toimittaa niistä tieto verottajalle.

3) Tulikin jo mainittua, että lähdevero ei koske luovutusvoittoja, myyntivoittoja. Käytännössä osakas voi myydä tai vuokrata osakkeet juuri ennen osingonmaksua, jolloin tulot muuttuvat myyntivoitoiksi osinkojen sijaan, ja kas, verottaja ei tiedä niistä mitään. Jo nyt on hyvin yleistä, ja tämä ongelma on tunnistettu yli 10 vuoden ajalta, että osakkeita siirretään juuri ennen osingonmaksua muun muassa brittien nimiin, sillä Suomen ja Ison-Britannian verosopimus estää veron perimisen näistä osingoista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

4) Ulkomaalaiset voivat edelleen vältellä veroja. Hallintarekisterit antavat ulkomaisille sijoittajille mahdollisuuden kotimaansa verojen välttelyyn, sillä Suomen verottaja ei voi välittää tietoja heidän saamistaan osingoista tai myyntivoitoista heidän kotimaansa viranomaisille. [Mauri Pekkarinen: Kyllä!] — Kyllä, kyse on siis veroparatiisilainsäädännöstä, jolla Suomi auttaa ulkomaalaisia talousrikollisia välttämään kotimaansa verot. Ainakaan hallituksen sakkovero ei auttaisi tähän perusongelmaan millään tavoin, joka perusongelma on hallintarekisterit.

5) Sakkoverolla lisätään byrokratiaa ja veropetosten riskiä. Talousrikollisten tarkoituksena on usein pysyä piilossa, ja verovälttely on vain toissijainen tavoite. Rikollisen rahanpesussa jokainen käteen jäänyt euro on voittoa puhtaana käteen. Edes korkea lähdevero tai ennakkoperintä saisi tuskin rikollisia ilmoittamaan omistuksiaan, eikä heidän tarvitsisi siis sitä edes tehdä. Kuten todettu, talousrikolliset voivat muuntaa osingot luovutusvoitoiksi, jolloin omistus pysyy piilossa myös veroviranomaisilta.

Ja nyt se avainkysymys: Miten hallintarekisterin ongelmat poistettaisiin? Hallituksen tulisi ratkaista hallintarekisterien ongelmat ennen kuin niitä laajennetaan uudella lailla. Miten se onnistuu?

Omistusten julkisuus ja oikea verotus varmistettaisiin paljon tehokkaammin kuin tällaisilla sakkoveroilla laajentamalla osakkeiden liikkeellelaskijan velvollisuuksia seuraavasti: Sillä tulisi olla 1) velvollisuus periä oikeansuuruinen lähdevero osingoista, 2) velvollisuus toimittaa vuosi-ilmoitukset viranomaisille sekä osingoista että luovutusvoitoista, jolloin viranomaiset voisivat valvoa, että vero on oikea, ja 3) velvollisuus tunnistaa osakkaansa ja toimittaa tiedot niistä reaaliaikaiseen julkiseen rekisteriin.

Tämä vaatimus on kohtuullinen. Itse asiassa EU:ssa hyväksyttiin viime kuussa 3.4.2017 osakkeenomistajan oikeuksia koskeva direktiivi, joka antaa yhtiölle oikeuden tunnistaa kaikki osakkaansa riippumatta siitä, miten osakkeita hallitaan, hallintarekistereissä vai muuten. Siten hallituksen tarvitsisi vain varmistaa, että yritysten hallinnoimat tiedot osakkaista saadaan jatkossa julkiseen rekisteriin ja verottajalle.

Tämän direktiivin tarkoituksena on parantaa piensijoittajien oikeuksia. Tämä näkökulma unohtuu usein hallintarekistereistä puhuttaessa. On piensijoittajan etu, että osakastiedot ovat julkisia. Siten estetään, etteivät yritysjohto, poliitikot tai suuromistajat käytä oikeuksiaan väärin. Direktiivi on saatettava Suomen lakiin kahden vuoden kuluessa. Toivoo sopii, että hallitus panee sen toimeen kunnianhimoisesti eikä sorru samanlaisiin kommenteihin kuin tämän säälittävän hallintarekisterivenkoilunsa kanssa.

20.39 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman on oikeassa: varapuhemiehet eivät kovin monesti täällä puheenvuoroja käytä. Ollessaan varapuhemies teidän edustajatoverinne Johannes Koskinen käytti 31 kertaa puheenvuoron eduskuntakäsittelyssä, ja eräät muutkin varapuhemiehet ovat käyttäneet suurin piirtein saman verran, jotkut huomattavasti vähemmän. Olen ennen tätä teemaa puhunut täällä energiasta, ja tämän kerran puutun tähän asiaan, joka vielä muutama viikko sitten näytti siltä, että eihän nyt kenenkään kannata sotkeutua tuohon kysymykseen, koska se kaatuu hallituksen päälle siinä julkisuudessa, jota tämän asian tiimoilta käytiin. Kun näin, kuinka totaalisen väärä oli se kuva, mikä koko tästä asiasta oli julkisuudessa, ja millä tavalla eri suunnilta annettiin, myöskin poliittiselta puolelta, väärä väitteitä siitä, mitä tämä esitys pitää sisällään, minä katsoin asiakseni, ajattelin, että sen kokemuksen perusteella, mitä viime vaalikaudella asiasta talousvaliokunnan puheenjohtajana sain, ja sen kokemuksen perusteella, mitä sain

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

siitä, kun hallituspuolueitten eduskuntaryhmien puheenjohtajien toimesta tätä asiaa osaltani selvitin talven aikaan, minun on syytä tulla myöskin tässä salissa kertomaan oma näkemykseni siitä, miten koen koko tämän hankkeen, mikä nyt on tässä toisessa käsittelyssä.

Ensinnäkin suoran omistuksen järjestelmä, mikä Suomessa on, on verrattomasti parempi järjestelmä kuin EU-asetuksella Eurooppaan yleiseksi nyt säädetty järjestelmä, 2014 säädetty järjestelmä. On, aivan ehdottomasti. Hallintarekisterijärjestelmä on paljon huonompi järjestelmä. Se ei ole läpinäkyvä sillä tavalla kuin suoran omistuksen järjestelmä on. Se antaa mahdollisuudet erilaisille rikollisille menettelyille, paljon suuremmat mahdollisuudet. Siinä on monta muuta tässä luettelematonta seikkaa, joiden vuoksi sellaista järjestelmää... Jos Suomi saisi määrätä koko Euroopan unionille, että pitäisi ottaa suoran omistuksen järjestelmä, olen ihan varma, että Suomi sen mieluusti olisi tehnyt jo kauan aikaa sitten.

Mutta väite siitä, että Euroopan unioni kulkee tässä asiassa avoimempaan suuntaan, mitä sieltä väitettiin useassa puheenvuorossa, eihän se nyt meinaakaan pitää paikkansa. Asetus merkitsi huononnusta monen eurooppalaisen maan kohdalla, kun se 2014 tuli voimaan, muun muassa Suomen kohdalla, edustaja Harakka, ja monen muun maan kohdalla. Ei Suomi ole tässä ainut maa, minkä kohdalla se oli huononnus avoimuudelle, [Timo Harakan välihuuto] se oli huononnus avoimuudelle monen muunkin eurooppalaisen maan kohdalla. Mutta se asetus säädettiin, se asetus säädettiin, vaikka me emme sellaista halunneet — valitettavasti näin se säädettiin.

Suomi lähti tätä hanketta viemään liikkeelle sillä tavalla, että eri hallitusten ja viime kädessä myöskin tämän hallituksen edustajan, ministeri Stubbin, toimesta tähän jo kertaalleen valmisteltiin esitys, jossa sitä Suomi-poikkeusta, mikä 2014 täällä jo monesti kerrotulla tavalla saatiin aikaiseksi, ei oltu ajettu sisään sillä tavalla, miten se voitiin ajaa. Itsekin vastustin sitä monessa käänteessä julkisesti, myös televisiokeskustelussa — hallintarekisteriä sillä tavalla, kuinka se oli siihen lakiesitykseen kirjattu, ei tule hyväksyä Suomeen — ja onneksi se esitys vedettiin pois. Sipilän hallitus antoi tämän uuden esityksen, joka nyt on ollut eduskunnassa ja joka on maannut kyllä ihan liian pitkään, olen siitä monen teistä kanssa samaa mieltä.

Tässä esityksessä on nyt se kohta, joka ensi vaiheessa herätti julkisuudessa suurinta keskustelua, se kohta, josta julkisuudessa tuli se käsitys, monien poliitikkojenkin piirissä taisi olla se käsitys, että Suomeen nyt tulee hallintarekisteri. Ei tule. Ei tule. Suomalaisen yrityksen Suomessa liikkeelle laskemat osakkeet on aina suomalaisessa arvopaperijärjestelmässä kirjattava nimenomaan yksilöeritellylle elikkä henkilökohtaiselle arvo-osuustilille. Näinhän tämä Suomen systeemi rakennettiin, mutta julkisuudessa — kyllä te olette jokainen nähneet sen — oli ihan toisenlaisia kirjoituksia, ihan toisenlaisia sisältöjä siitä. [Välihuutoja vasemmalta]

Toinen ongelmakohta, mikä tässä näyttää edelleenkin olevan kuitenkin se kohta, josta ollaan eri mieltä, on se, miten voidaan menetellä siinä tapauksessa — minkä asetus kirjaa oikeudeksi yrityksille, kaikille yrityksille Euroopan unionin alueelle — että "liikkeellelaskijalla on oikeus valita käyttämänsä arvopaperikeskus Euroopan unionin alueella hyväksytyistä arvopaperikeskuksista". Tämä on asetuksen sanoma — tämä on asetuksen sanoma. Koskeeko se Suomi-poikkeus, mikä tuossa äsken sanotussa asiassa on selvästi kirjoitettu, tuota kohtaa? Ei koske, ei koske. Tästä kaikki keskeiset juristit, joilta on lausuntoa pyydetty, oikeusministeriö mukaan lukien, sanovat tämän yksiselitteisen selvästi: ei se Suomi-poikkeus tuota kohtaa koske.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

Täällä vielä viime viikolla väitettiin moneen kertaan... Nyt minä huomasin, että edustaja Niinistö jo kohdisti sen väitteensä ihan toiseen kohtaan, ei enää väittänyt tästä mitään, puhui niistä sijoittajista, jotka sijoittavat siellä ulkomaalaisessa arvopaperikeskuksessa liikkeelle laskettuihin suomalaisen yhtiön osakkeisiin ja niin poispäin. Niiden sijoittajien, jotka sijoittavat ulkomaalaisessa arvopaperikeskuksessa rekisteröityyn suomalaiseen yritykseen, niiden suomalaisten sijoittajien on Suomen verolainsäädännön mukaan syytä ilmoittaa ja velvollisuus ilmoittaa saamansa osingot Suomessa, asuinvaltiossaan, kotivaltiossaan. Tämä ei aina tapahdu välttämättä näin, kaikki eivät välttämättä sitä ilmoita.

Mutta sitä yleisöjulkisuutta tuo asetuksen pykälä ei pidä sisällään. Me emme saa valitettavasti — kuka tahansa meistä ei saa — mennä ranskalaiseen arvopaperikeskukseen ja saada sieltä selville, kuka omistaa ja niin poispäin, mutta verottaja sen tiedon sieltä nyt saa. Verottaja sen tiedon saa. Verottajan tiedonsaantioikeus varmistui viimeistäänkin siinä raportointistandardissa, jonka Suomi osaltaan hyväksyi muutama vuosi sitten — en ihan tarkkaan muista, milloin se hyväksyttiin. Ensimmäisen kerran tänä vuonna kaikissa Euroopan unionin maissa jokainen tilinhoitaja joutuu ilmoittamaan omassa maassaan valtiolle, siis oman maansa valtiovarainministeriölle, ketkä omistavat heillä minkäkinlaisesta yrityksestä kuinkakin paljon. Ja jos Ranskaa pidetään esimerkkinä, Ranska joutuu sen jälkeen raporttoimaan siitä asiasta Suomen vastaavalle viranomaiselle eli valtiovarainministeriön alaiselle Verohallinnolle. Tämä tapahtuu nyt ensimmäisen kerran vuonna 2017 vuoden 2016 tietojen perusteella.

Jos ollaan vähänkin epäileviä sen suhteen, että tämä ei välttämättä toimi parhaalla mahdollisella tavalla, niin tätä epäilyä voidaan hälventää sillä, mitä nyt ollaan tässä tekemässä. Alun alkaen ajateltiin menettelyä, jossa käyttöön otettaisiin tällainen lähdevero, joka asetettaisiin niille osingoille, jotka nyt siellä Ranskassa maksettaisiin, jotka välttämättä eivät tulisi täällä Suomessa verottajajulkiseksi, eli alun perin ajateltiin lähdeveroa. No, nyt on hovissa tämä homma vähän muuttunut, ja nyt on päädytty siihen, että otetaan käyttöön tällainen ennakonpidätysjärjestelmä ja niin poispäin.

Tässähän ei sen aiemman kiistan kannalta mikään muuttunut. Hallitusryhmien se mieltä, joka oli täällä viime viikolla, etenee tässä täsmälleen samalla tavalla muutoin, mutta nyt se tapa, jolla suomalainen verottaja päästetään kiinni niihin, jotka uhkaavat pimittää näitä saamiansa osinkoja, muuttuu niin, että lähdeveron sijasta tulee käyttöön otettavaksi nyt sitten tämä enakkoperintä. Minusta tämä rehellisesti sanottuna ei ole kovin suuri muutos. Kumpikin järjestelmä olisi toiminut ihan kelpo lailla, mutta kun nyt hallitusryhmien kesken on päädytty tähän järjestelmään, että enakkoperintä on se metodi, jolla tämä verottajan tapa käydä kimppuun nyt toteutetaan, niin hyvä niin, mennään tällä eteenpäin. Tuskin tämä ainakaan sen huonompi on kuin se lähdeveromenettely, mutta henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, ettei tämä nyt sen parempikaan ole.

On tärkeää, että tällainen järjestely joka tapauksessa on. Vaikka se raportointivelvollisuus tulee, niin olkoon tämä sen päälle, yhdistetään raportointivelvollisuus ja nämä velvoitteet, mitä kohta tänne eduskuntaan toivon mukaan tuotavalla lailla säädetään myöskin suomalaiseen lainsäädäntöön. Yhdessä tämä järjestely, uskon näin, tuottaa sen tuloksen, mitä tällä ollaan hakemassa.

Vielä, arvoisa puhemies, ihan lyhyesti:

Täällä edustaja Harakka äsken puhui siitä, että yleisöjulkisuus tässä ei toteudu, vaikka tämä verovelvollisuus hoidetaan tähän tapaan kuin tässä moneen kertaan on todettu. Edustaja Harakka on siinä ihan oikeassa. Mutta miten sen homman hoidat? Millä säädöksel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

lä saat sen yleisöjulkisuuden hoidetuksi? Jos Eurooppa hyväksyy jonkun semmoisen eurooppalaisen uuden direktiivin, joka tässä suhteessa antaa meille mahdollisuudet toimia tällä tavalla, minä olen ihan varma, että Suomen hallitus tarttuu — ja pidän välttämättömänä, että Suomen hallitus tarttuu — sellaiseen mahdollisuuteen ja ottaa hetimiten käyttöön sellaisen menettelyn, sinä päivänä, kun tällainen menettely otetaan käyttöön. Ainakin omalta osaltani tulen kaikin puolin edistämään sellaista mahdollisuutta, että se otettaisiin käyttöön mahdollisimman nopeasti.

Mitä vielä tulee siihen, että jos eduskunta huomenna äänestää, tai milloin äänestääkään, näistä ponsista, niin nämä ponnet, jos eduskunta ne hyväksyy, tulevat eduskunnan vastaukseen, ja silloin kun ponnet tulevat eduskunnan vastaukseen — täällä on ministereitä iso kasa, teitä, jotka olette olleet jossakin vaiheessa ministerinä — niin silloin se on hallitusta toimenpiteisiin velvoittava. Hallitushan voi yrittää niskuroida ja sanoa, että tämän mukaan ei toimita. Jos se ei niin toimi, niin sen on vähintäänkin kerrottava eduskunnalle, mistä syystä, millä perusteella se ei aio näin toimia. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat, olen noteerannut kyllä teidän vastauspuheenvuoropyyntönne. Sitä varten ei tarvitse seisoa pitkiä aikoja. — Edustaja Harakka.

20.49 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielelläni jaloittelen tässä aina välillä, pitkä päivä tässä on jo menossa.

Edustaja Pekkarinen oli sitä mieltä, että olen väärässä, kun sanoin, että Eurooppa on ollut matkalla kohti avoimuutta. Siellä on nimenomaan tehty tukku päätöksiä, joilla on pyritty puuttumaan veronkiertoon, joilla myöskin on tarkoitus lisätä omistusjulkisuutta. [Mauri Pekkarinen: Asetus vei väärään suuntaan!] Tämä on se trendi, jota vastaan Suomi nyt tässä määrätietoisesti kulkee vastatuuleen lisäämällä tätä salailua ja omaisuuden piilottelua. Hallitushan esitti eilen myöskin ne keinot, joilla se seuraa ylipäättään aggressiivista verosuunnittelua Euroopan unionissa, ja se ainoa, mikä siitä jäi käteen, oli se, että hallitus ei sentään aio jättää toteuttamatta niitä direktiivejä.

Vastauksena tähän yleisöjulkisuuskysymykseen: EU:ssa hyväksyttiin viime kuussa osakkeenomistajien oikeuksia koskeva direktiivi, joka antaa yhtiöille oikeuden tunnistaa kaikki osakkaansa. Siis hallituksen tarvitsisi, jos edustaja Pekkarinen nyt voi vaikuttaa hallitukseen, varmistaa, että yritysten hallinnoimat tiedot saadaan jatkossa sekä julkiseen rekisteriin että viranomaisille.

20.51 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun edustaja Harakkaa kuuntelee, niin tässä kyllä vähän hämmästyy. Totta kai me kannatamme kaikki avoimuutta ja varmaan verojaostossa tulemme sitten käsittelemään tätä kokonaisuutta. Itse en ole talousvaliokunnassa, mutta tulee se kuva, että annetaan ihmisille käsitys, että ikään kuin Suomi ei olisi EU:n jäsen ja että me emme ole siinä maailmassa mukana. Toisaalta tuli sellainen kuva täällä jo pitkin syksyn matkaa, että yrittäjät tai sijoittajat lähtökohtaisesti ovat joitain hämäämiä koko ajan ja heitä pitää seurata ja rangaista. [Välihuutoja vasemmalta] Tämä ei kyllä Suomen taloutta nosta ja innosta yrittäjiä menemään, koska se ei luo sellaista ennakoitavuutta ja vakautta, mitä yrittäjät tarvitsevat, kun he tekevät erittäin arvokasta työtä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

20.51 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässähän kuultiin uutinen. Pekkarinen sanoi, että jos EU:sta löytyy sellaisia direktiivejä, joiden nojalla voidaan tätä edistää ja varmistaa, niin te olette valmis niitä edistämään. [Mauri Pekkarinen: Aivan varmasti!] Juuri niin kuin Harakka sanoi, minäpä luen lainauksen täältä osakkeenomistajien tunnistamista koskevasta 3 a artiklasta: "Jos välittäjien muodostamassa ketjussa on useampia kuin yksi välittäjä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että yhtiön tai yhtiön nimeämän kolmannen osapuolen pyyntö toimitetaan välittäjältä toiselle viipymättä ja että välittäjä toimittaa viipymättä hallussaan olevat pyydettyt osakkeenomistajan tunnistetiedot suoraan yhtiölle tai yhtiön nimeämälle kolmannelle osapuolelle. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yhtiö voi saada osakkeenomistajan tunnistetietoja miltä tahansa tietoja hallussa pitävään ketjuun kuuluvalta välittäjältä." Juuri tämän nojalla hallitus voisi nyt tehdä, kuten Harakka esitti, pitää huolen siitä, että nämä tiedot on tuotava jatkossa suomalaiseen julkiseen rekisteriin. Onko tämä selvitetty? Ilmeisesti ei ole.

Arvoisa puhemies! Juuri tämän vuoksi tätä lakiesitystä ei pidä nyt hyväksyä vaan se pitää palauttaa, niin kuin perussuomalaiset viime viikolla vaativat, uuteen valmisteluun, [Puhemies koputtaa] jotta tämä julkisuus voidaan varmistaa.

20.53 **Mauri Pekkarinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä kertaalleen: Edustaja Harakan kanssa meillä on kyllä ihan eri näkemys siitä, mihinkä suuntaan avoimuudessa ovat Euroopan unionin viimeaikaiset, juuri tätä markkinaa koskevat uudistushankkeet vieneet. Asetus vei huonoon suuntaan tätä eurooppalaista kehitystä. On aivan turha väittää muuta. Erittäin monessa maassa tämä pimitti ihmisten suoraa omistusta yrityksissä verrattuna tilanteeseen, joka oli ennen tätä asetusta. On erittäin vaikea sanoa, että Eurooppa menee oikeaan suuntaan. Minä soitin professori Rothoviukselle, kun hän on antanut televisiossa tällaisen lausunnon pari viikkoa sitten, ja kysyin, onko professori ihan tosissaan. Tämä varmaan menee professorille tiedoksi ja kuuloksi, ehkä hän pääsee katsomaan. Minä luulen, että sen keskustelun jälkeen tuskin hän on ihan yhtä varma siitä kannastaan kuin aikaisemmin ja niin pois päin.

Vielä mitä tulee siihen, kuinka pian tulee joku direktiivi, tällainen, joka kenties voisi tässä auttaa meitä. Niin pian kuin se [Puhemies koputtaa] saadaan voimaan ja käyttöön, [Antti Lindtman: Se on voimassa!] minä olen ihan varma, että Sipilän hallitus — en ole muista hallituksista varma, mutta Sipilän hallitus — on valmis sen käyttöön ottamaan.

20.54 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Ala-Nissilä käytti täällä puheenvuoron, jossa hän väitti, että totta kai me kaikki haluamme avoimuutta. Minä ihmettelen tätä väitettä, nimittäin useampi hallitus on ajanut jo ennen tätä asetusta ja direktiiviä tätä hallintarekisteröintiä. [Mauri Pekkarinen: Ja erilaista!] Pitää muistaa, että tätä ajoi jo Kiviniemen hallitus, aika tuli vastaan. [Mauri Pekkarinen: Ei ollut silloin!] Sen jälkeen hallintarekisteriä yritettiin ujuttaa Kataisen hallituksessa. Hankimme lausunnot Euroopan unionilta, että tätä EU ei vaadi. Ja nyt te olette tämän uudestaan kavaaneet. Jokuhan tätä ajaa voimakkaasti, kun EU:lta on saatu selvät kirjaukset yleisöjulkisuudesta. Ei EU vaadi sitä, että omaisuutta pitää saada piilottaa. Kun te nyt tuotte tänne esityksen tästä huolimatta, niin jokuhan haluaa salata julkisuudelta omaisuutta. Eli se, mitä Ala-Nissilä sanoi, että totta kai me kaikki haluamme avoimuutta, ei kerta kaikkiaan vaan pidä paikkaansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

20.55 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä jäämme edustaja Pekkarisen kanssa nyt erimielisiksi. On aivan selvää, että tämän arvopaperikeskusasetuksen tarkoitus oli lisätä avoimuutta, ja se oli edistysaskel kohti avoimempaa järjestelyä, vaikkei niin pitkälle kuin Suomessa ja muutamissa muissa maissa jo ollut suoran omistamisen järjestelmä. Ja OECD:n BEPS-työ, veronkierron vastainen direktiivi — jonka Suomikin on tässä hyväksynyt siitä huolimatta, että Suomi on hyvin laiskasti ja vastentahtoisesti siihen itse osallistunut — todistaa siitä, että Euroopassa on tällä hetkellä erittäin voimakas tahtotila siihen, että verot saadaan kerättyä sinne, minne ne kuuluvat, ja sillä rahoitettua julkiset palvelut. Ja nyt hallitus kulkee aivan tarkoituksella eri suuntaan. Tänä iltana on kuultu useampaankin otteeseen, että te ette usko, että Euroopassa taistellaan veronkiertoa vastaan, aggressiivista verosuunnittelua vastaan, ja se kyllä näkyy, kuuluu ja haisee teidän toiminnassanne.

20.56 Mauri Pekkarinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos Euroopan unioni olisi, sanotaan nyt ainakin vuoteen 2015 saakka, sallinut tuon ja edistänyt tuota, mitä edustaja Harakka sanoo, se ei olisi työntänyt tällaista hallintarekisteriä, asetusta. Se ei ole edes direktiivi. Direktiivi jos se olisi, me voisimme soveltaa kansallisessa käytännössä direktiiviä. Niin kuin me tiedämme, se on puitelaki, ja kansallisesti voidaan siihen aina hakea sovelluksia. Mutta asetusta on asetusta, ja se on suoraan kansalliseen lainsäädäntöön sellaisenaan tulevaa säädöstä. Ja se vei meillä ja se vei monessa muussakin maassa tilannetta huonoon suuntaan. — Edustaja Harakka puistelee päätään: Paransiko tämä Suomen tilannetta jollakin tavalla? Tämä huononsi Suomen tilannetta. Ja niitä huononnuksia, mitä tämä Suomeen toi, nyt niillä ponsilla velvoitetaan maksimaalisesti käyttämään mahdollisuudet hyväksi, onkimaan jok'ikinen suomalainen, joka Euroopassa omistaa osakkeita, Suomen verottajan tietoon ja verotettavaksi. Jos ei itse ilmoita, niin sitten ennakkoverolla häntä joka tapauksessa verotetaan. Me joudumme tällaiseen menettelyyn, kun EU tällaista huonoa asetusta meille sisään ajoi.

Puhemies Maria Lohela: Vielä yksi vastauspuheenvuoro, ja sitten mennään takaisin listaan.

20.58 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä keskustelu ja käsittely täällä osoittaa, että hallitus on vienyt tätä hanketta niin sotkuisesti eteenpäin, että tämä ansaitsisi kokonaan uuden alun. Tämän päivän keskustelu ja itse asiassa se prosessi, miten tätä on viety läpi, ovat sellaisia, että jos me haluaisimme kunnioittaa avoimen ja reilun parlamentaarisen demokratian periaatteita, niin tätä ehdotusta ei vietäisi tällä tavalla runttaamalla läpi hämärässä Kesärannassa ja sen jälkeen vielä ottamalla pois ja viemällä eteenpäin listalle. Ei etenkään nyt, edustaja Pekkarinen, ja se on todella uutinen, jos te olette sitä mieltä, että kannattaa katsoa tämä kortti, joka koskee osakkaiden oikeuksia koskevaa direktiiviä, jonka nojalla me hyvin voisimme nämä vaatimukset kohdistaa sijoittajiin ja liikkeeseenlaskijoihin, mitä täällä vastalauseessakin on ehdotettu. Miksi me emme sitä tekisi? Kertokaa yksikin syy, miksi me emme sitä tekisi. Yksi syy edes vaikka sen takia, että perussuomalaisten ei tarvitsisi niin pahasti jäädä kiinni housut kintuissa takin kääntämisestä kuin he ovat jääneet. [Puhemies koputtaa] Tämä koko soppa ansaitsisi paremman, reilumman ja avoimemman käsittelyn kuin minkä me olemme nyt täällä nähneet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

20.59 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Skinnari puhuu jostakin direktiivistä. Tuskin sellaista on edes olemassa, mutta saattehan te kuvitella. [Paavo Arhinmäen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Tämä EU tuntuu hieman siltä, että jopa tässä salissa EU-säädösten hierarkia ja laatu on hämärä joillekin. Direktiivi on ohje, jonka mukaiseksi pitää kansallinen lainsäädäntö säätää. EU-asetus on sellaisenaan, kuin se on hyväksytty, pätevää lainsäädäntöä jokaisessa jäsenmaassa, ja se ylittää kansallisen lainsäädännön. Tässä on kysymys asetuksesta, EU-asetuksesta, ja siksi me olemme siinä tilanteessa, että meidän on noudatettava tuota asetusta ja kansallinen lainsäädäntö säädettävä sellaiseksi, että se ei ole ristiriidassa tämän asetuksen kanssa. Jos joku vie tämän EU-asetuksen puitteissa Suomen EU-tuomioistuimeen, siellä sovelletaan tätä EU-asetusta. Kun tämmöisessä asiassa, jota nyt ollaan käsittelemässä, on kysymys oikeastaan, voi sanoa, yhdestä EU:n perusperiaatteesta, pääomien vapaasta liikkumisesta ja toisaalta kilpailun vapaudesta, niin on kyllä hyvin olettettavaa, että EU-tuomioistuimen tuomio tulisi Suomelle, jos me tekisimme sellaista lainsäädäntöä, joka olisi ristiriidassa mainitun EU-asetuksen kanssa.

Me olemme siis liittovaltiossa tässä mielessä, täydellisessä liittovaltiossa, sillä poikkeuksella, että meidän edellinen hallituksemme — oliko sitten valiovarainministeri Rinne vai valtiovarainministeri Urpilainen, sitä nyt en ole tarkistanut, Rinteen aikana tämä asetus tuli voimaan — oli neuvottelemassa tämän todella huonon asetuksen, joka vei Suomen siihen tilanteeseen, että meidän piti salailua lisätä eikä vahvistaa. Tämä on se tosiasia. Te loitte sellaisen asetuksen myötävaikutuksellanne, että me olemme tässä kurjassa tilanteessa. Meillä ei ole tässä mahdollisuutta muuhun kuin edetä tämän lainsäädännön eteenpäin viemiseksi.

Täällä on kuultu, edustaja Harakka ja edustaja Skinnari, kaksikin perustetta, miksi tämä asia pitää nyt viedä. On se lupahakemus, joka tulee syyskuussa. Se on käsiteltävä tietyssä ajassa, ja sitä varten täytyy olla lainsäädäntö valmiina. Toinen on se, että sanktiot alkavat siitä päivästä, kun kanne lähtee Euroopan tuomioistuimeen. Ne ovat raskaat seuraukset, ja sitä riskiä hallitus ei ota. Sain vakuuden, kun nostin esille, voidaanko palauttaa tämä uudelleen valmisteluun ja toisaalta kysymyksen, mikä on aikataulu. Sain selkeät, yksiselitteiset vastaukset, että emme voi palauttaa uudelleen valmisteluun ja aikataulu ei anna myöden kesän tullen ruveta tätä uudelleen käsittelemään kokonaisuutena. Se olisi tuhlausta ja järjetöntä. Siinä mielessä tämä mietintö on hyväksyttävä ja saatava tämä lainsäädäntö voimaan. Korjataan sitä sitten, jos ilmenee, että on mahdollisuuksia siihen, niin kuin lakeja aina korjataan tarpeen mukaan. Tältä pohjalta siis on edetty.

Arvoisa puhemies! Täällä on noussut esille tämä uusi lausuma. Siitä eilen kävimme hallituspuolueiden ryhmäpuheenjohtajien kesken pitkät neuvottelut ja lopulta myös vielä pääministerin ja valtiovarainministerin kanssa. Saimme ministeriöltä ja myös muilta asiantuntijoilta selvytyksen siitä, että me emme sillä lähdeveroprosenttikysymyksellä, mikä on mietinnön ensimmäisessä ponnassa, voi edetä. Nimittäin jos lähdeveroprosentti nostettaisiin 30:stä tuntuvasti nykyistä suuremmaksi — se, että sillä olisi tehoa tämän järjestelmän sisällä viranomaisjulkisuuden lisäämiseksi ja varmistamiseksi, edellyttäisi, että lähdeveroprosenttia pitäisi nostaa tuntuvasti — se kohdistuisi ensisijaisesti ulkomaalaisiin, ja tällä olisi vaikutuksia. Se vähentäisi ulkomaisia sijoituksia suomalaisten yhtiöiden osakkeisiin, alentaisi niiden arvoa ja heikentäisi investointimahdollisuuksia. Tätä minä ainakaan en missään tapauksessa halua. Meillä on nyt juuri hallitus saanut aikaan sen, että on vahva in-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

vestointibuumi lähdössä ja menossa. Työllisyys paranee hurjaa vauhtia, talous kasvaa kaikilla mittareilla. Miksi tekisimme tällaisen lainsäädännön, joka tuhoaisi tämän pohjan?

Toinen tekijä, miksi tätä lähdeveroprosenttia ei voida nostaa niin korkealle, että se estäisi keinottelun, on se, että lähdeveropalautuksia tulisi ruuhkaan asti. On kerrottu, että Tanskan verohallinnolle tehtiin noin 2 000 lähdeveron väärää palautushakemusta ja se aiheutti Tanskan valtiolle 1,7 miljardin euron veromenetykset ja johti Tanskan verohallinnon pääjohtajan erottamiseen viime vuonna. Eli tässä on myös tämä puoli otettava huomioon, [Antti Lindtmanin ja Paavo Arhinmäen välihuutoja] että näillä on vakavia seurauksia, jos teemme harkitsemattomasti. Siksi lähdeveroprosenttimenettelystä luovuttiin ja otettiin tämä ennakonpidätysmenettely mukaan. Sillä saadaan paljon parempi vaikutus, [Paavo Arhinmäen välihuuto] koska ennakoveroprosentti voitiin nostaa 50:een, ja 50 prosenttia, lähes kaksinkertaiseksi, nousee sakko siitä — tai se ei ole varsinaisesti sakko, vaan hallinnollinen seuraamus — jos ei anna Suomen veroviranomaisille tietoja omistuksistaan ja osinkotuloistaan.

Tämä on aivan järkevä ja näin viisaasti tehty. Me teimme sen eilen kokonaan uusiksi, ja tänään aamupäivällä teimme tuon lausuman, ja sitten vielä tein tuon paperin, kun arvelin, että oppositio ei minun sanojani usko, mutta paperia se voi uskoa. Näyttää siltä, että se ei usko sitäkään eikä hyväksy.

Mutta, arvoisa puhemies, kaikkein tärkeintä on se, että Suomeen ei tule hallintarekistereitä. Tämä on kieltolaki.

21.07 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos hallitukselle ja myös varapuhemiehelle hyvästä keskustelusta. Alamme pikkuhiljaa päästä itse asiaan eli suomalaiseen Eurooppa-politiikkaan, siihen, miten Suomi EU-oikeutta tulkitsee ja miten ehkä pitäisi tulkita. [Toimi Kankaanniemi: Tuomioistuin sitä tulkitsee!] Tästä keskustelusta ehkä unohtuu se, mitä tässä on viimeisten vuosien, oikeastaan kahden vuoden aikana tapahtunut niin globaalisti kuin Euroopassakin. Miksi Euroopan suunta on muuttumassa? Panaman paperit, Lux Leaks, asiat, jotka ovat tapahtuneet tämän asetuksen antamisen jälkeen — se on se suunta, mistä Euroopassa tällä hetkellä puhutaan, ja siitä myös Suomen hallituksen pitäisi puhua.

Minä olen oikeastaan huolissani vähän laajemmin tästä hallituksen Eurooppa-osaamisesta ja eurooppaoikeuden tulkinnasta. Jos katsotaan nyt tässä oikeastaan viimeisen vuoden aikana, miten te olette, arvoisa hallitus, tulkinneet hankintalakia, mitä te olette tekemässä valinnanvapaudessa Suomen sote-kenttään, viemässä sen taas toiseen suuntaan EU:n kilpailulain piiriin, vaikka siihenkään ei ole mikään pakko, niin mistä nämä tulkinnat tulevat? Kuka teitä ohjaa? Kuka haluaa, että Suomi näin toimii? Sen vastauksen me varmasti tiedämme.

Edustaja Harakka puhui uudesta direktiivistä, mistä, jos oikein ymmärsin, myös edustaja Pekkarinen otti kiinni. Sehän on hyvä asia. Mielestämme tässä meillä olisi yhteinen suunta niin hallituksella kuin oppositiollakin, yhtiöille tulossa oikeus tunnustaa ja tunnistaa osakkaansa. Aivan loistavaa läpinäkyvyyttä. Sitähän me haluamme, vai kuinka?

Edustaja Kankaanniemi ehti jo lähteä, mutta olisin halunnut häneltä kysyä, tiesikö hän, että esimerkiksi tämä toimilupahakemus olisi voitu tehdä vain yhden pykälän muutoksella, yhden pykälän muutoksella. Siten meillä olisi ollut toimilupaviranomainen. Mihin tämä kaikki perustuu, mistä niin perussuomalaiset, kokoomus kuin keskusta puhuvat? Monimut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

kainen asia mutta yksinkertaisia vastauksia, jos asioihin paneutuu ja selvittää, mistä todella tässä asiassa on kysymys.

Arvoisa puhemies! Muutama sana vielä siitä, mitä tämä sakkovero oikeasti tarkoittaa ja mitä se ei oikeasti tarkoita. Kuten todettu, sakkoverot lisäävät byrokratiaa, koska siitä seuraa aivan mieletön veronpalautushakemusten lisääntyminen. Kuka tietää, onko hakija todella saanut osinkoa ja onko maksettu veroa? Ainakin tällä luodaan työpaikkoja Verohallintoon. Pimeää taloutta tämä ei kuitenkaan estä. Muualla Euroopasta tästä on jo kokemusta, kuten tänään kuulimme esimerkiksi Tanskasta.

Puhuvin viime viikolla täällä siitä, miten Suomesta voidaan oikea-aikaisella kaupankäynnillä välttää sakkovero. Esimerkiksi Isossa-Britanniassa on 0 prosentin lähdevero eli pidetään osaketta 362 päivää ja myydään sitten ennen h-hetkeä eli osingon maksua. Tulot muuttuvat myyntivoitoksi osinkojen sijasta. Mitä sitten, entä jos unohtuu tai sattuu unohtumaan raportoida myyntivoitot verottajalle? Mitä sitten tapahtuu? Sitten voidaan ostaa takaisin, ostaa takaisin ja pitää taas se 362 päivää. Ihanaa, hallitusleijonat, ihanaa! [Naurua]

21.11 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Ilta on jo pitkällä, ja täällä on puhuttu paljon tasokkaasti ja vähemmän tasokkaasti. Haluan vain pitää puheenvuoron, että kannatan edustaja Ihalaisen tekemää lakiesitysten hylkäysesitystä, jotta pääsemme äänestämään tästä asiasta perjantaina. Sitten mitataan, mikä on perussuomalaisten ja kaikkien muidenkin kanta asiaan.

21.12 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi tästä asiasta haluan sanoa sen verran, että kuitenkin tässä asiassa on se iso selkeys tullut, että kysymyksessä ei tietenkään ole direktiivi, joka on Euroopan unionin antama velvoite jäsenvaltioille implementoida direktiivin henki omiin lakeihinsa parhaaksi katsomallaan tavalla. Jos sitten mennään riita-asiaksi, niin se menee yhteisöjen tuomioistuimeen, mistä tulee ratkaisu. Sen sijaan, niin kuin edustaja, varapuhemies Pekkarinen omassa puheenvuorossaan totesi, kysymyksessä on EU-asetus, joka sellaisenaan on suoraan sovellettavaa oikeutta. Tässä on se ero. Tästä jos rupeamme viisastelemaan toistemme kanssa, niin vielä ensi joulunakin olemme täällä samasta asiasta väentämässä. Tärkeintä on se, että tämä asia on saamassa nyt sen lopullisen muotonsa.

Edustaja Kankaanniemen esittämä ponsi, jota hän äsken esitteli omassa puheenvuorossaan, on varmasti riittävä kaikille. Me emme toisten valtioiden sisälle pääse mitenkään. Me edustamme Euroopan unionissa noin 1,8:aa prosenttia Euroopan unionin kansantalouksista, eli meillä ei sinne ole kyllä mitään asiaa, eikä pidäkään olla. Jokainen itsenäinen valtio tehköön niin kuin hyväksi näkee.

Se, että me olemme avoimilla markkinoilla, antaa meille myös sen vastuun. Me emme voi omia lakejamme laittaa niin hankaliksi emmekä antaa itsestämme sitä kuvaa, että tänne ei kenenkään investoijan koskaan pidä tulla. Me olemme ulkomaisesta pääomasta riippuvainen valtio, meidän omat rahamme eivät tähän kerta kaikkiaan riitä. Hallitus on saanut politiikallaan viennin nousuun, satamissa tapahtuu, ihmisiä työllistyy. Ja kuten Helsingin Sanomien eilisessä numerossa näitte, kaikilla päätoimialoilla on kasvu lähtenyt liikkeelle. [Jari Myllykoski: Ja se on hallintarekisterin ansiota!] Tästäkö te demarit olette katkeria? — Samoin kuin äsken vasemmistoliiton arvokas edustaja tuossa kävellessään totesi, se on opposition ansiosta. Sitä minä kyllä pikkusen epäilen, että se on opposition ansiota. — Mutta tärkeää tässä on huomata se, että olemme saaneet käännöksen aikaan ja tämäkin laki saa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

daan kuntoon tällä keinoin, ja sillä sipuli. Viisastelu jätettäkään vähemmälle ja keskitytään työnteekoon.

21.14 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Hallintarekisteriä ei ole käytössä Suomessa, eikä sitä tämänkään lakiesityksen myötä tule Suomeen. Suomessa säilyy suoran omistuksen malli, kiitos tästä kuuluu myös edustaja Essayahille hänen tekemästään työstä europarlamentaarikkona, mikä mahdollistaa avoimuuden jatkumisen. Hallintarekisteri sisältyi hallituksen vuonna 2015 antamaan lakiesitykseen, mutta onneksi se vedettiin pois perussuomalaisen vaatimuksesta, eikä vastaavan sisältöistä esitystä ole enää tuotu eduskuntaan. Se on ollut oikea ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Euroopan unionista on aiheutunut paljon painetta kotimaiseen lainsäädäntöömme, ja siitä on esimerkkinä myös tämä EU-asetus, johon tämäkin lakiesitys nyt pohjautuu. Talousvaliokunnan mietintöön sisältyy kolme lausumaesitystä, joilla tukitaan merkittävä määrä veronkierron mahdollistavia porsaanreikiä ja joita edustaja Essayahinkin mukaan ilmenee myös nykyisessä järjestelmässä. Mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset ovat tärkeitä ja erityisesti niistä ensimmäinen, jota nyt erittäin viisaasti täydenneen tämän asian käsittelyn aikana esitetyllä lausumalla 50 prosentin ennakonpidätyksestä tunnistamattomaksi jäävälle, Suomessa verovelvolliselle osingonsaajalle.

Arvoisa puhemies! Minä, kuten muutkin perussuomalaiset kansanedustajat, pidän tätä 50 prosentin ennakonpidätystä välttämättömänä ehtona, ja nimenomaan tätä riittävän korkeaa veroprosenttia välttämättömänä ehtona ja lisäyksenä, jolla turvataan osaltaan rehellisten veronmaksajien etua ja varmistetaan sitä, että tasapuolisuus verotuksessa toteutuu.

21.16 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallintarekisterille omaisuuspiilottaminen on saanut farssinomaisia piirteitä. Aikaisempi valtiovarainministeri kertoi, kuinka tämä "on haudattu", ja seuraavassa lausunnossa hän kertoi, että "tämmöistä valmistelua ei tehdä missään muodossa". Nämä ovat suoria lainauksia Alexander Stubbin lausumana. Tämä asia on ollut vuodesta 2015 tässä hallituksessa veivauksessa edestakaisin siitähän huolimatta, että edellisellä kaudella me saimme erityisen luvan olla osallistumatta tähän järjestelyyn.

Varapuhemies Pekkarinen, joka täällä käytti poikkeuksellisesti puheenvuoron, niin kuin hän sanoi, Twitterissä kertoo: "Kehtaako joku väittää, että tämä kompromissi muuttaa tätä esitystä." Ja minun mielestäni se on rehellisesti todettu, ei muuta. Elikkä tämä parin päivän ylimääräinen veivaus ei ole tuonut mitään uutta tähän varsinaiseen asiaan — tai tuonut ehkä sen yhden laastarin siihen, että veroja voidaan nyt kerätä eri tavalla. Nämä ponnet, jotka on kirjoitettu tähän nyt näiden kahden viimeisen päivän aikana, ovat tietenkin hyvät, mutta ihmettelen, että kun tämä asia on kaksi vuotta seisonut täällä, miksi niitä lakimuutoksia ei ole sitten tehty sen aikana vaan niitä keksitään nyt näitten kahden päivän aikana, kun on yhtäkkiä jollakin puolueella hätä käsissä.

Harmaan talouden toimet ovat tarpeellisia, mutta nyt ne ovat kohdistuneet ehkä enemmän kauniiseen puheeseen kuin varsinaisiin tekoihin, sillä seuraavana tähän on tulossa muun muassa rahanpesulaki, jossa Euroopan unionin puolelta kyllä halutaan edistää sitä, että tiedetään ne varsinaiset viimesijaiset omistajat ja edunsaajat niin, että se raja olisi 10 prosenttia siitä omistuksesta, mutta hallituksen esityksessä ollaan rajaamassa se 25 prosenttiin. Minun mielestäni tämä on kummallista toimintaa. Jos Euroopan unioni on menossa paljon tiukempaan suuntaan ja haluaa avoimuutta, niin tämän maan hallitus ei sitä ha-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

lua, vaan haluaa pitää tässäkin rahanpesulainsäädännössä omistuksen salaamisen siellä 25 prosentin kohdalla, valitettavasti.

21.19 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa rouva puhemies! Varapuhemies Pekkarinen käytti täällä väkevän puheenvuoron, jossa hän totesi, että tässä viikossa, kun perussuomalaisten vaatimuksesta on veivattu nyt tätä hallintarekisteriä, mikään ei muuttunut. Näin hän sanoi täältä pöntöstä. Se on rehellinen ja kova lausunto. Varapuhemies Pekkarinen kertoi rehellisesti ja avoimesti, että nämä tänne rustatut ponnet, joita nyt pidetään merkittävänä poliittisena saavutuksena, tosiasiaa ovat olleet pelkkää julkisuuspeliä. On yritetty piilottaa sitä tosiasiaa, että hallintarekisteri — tai hämärärekisteri, niin kuin aivan oikein sitä ministeri, silloinen kansanedustaja, Soini kuvasi vielä viime kaudella — tulee siitä huolimatta, että perussuomalaiset ovat sitä niin voimakkaasti vastustaneet.

Arvoisa rouva puhemies! Jotain hyvin paljastavaa kertoi myös edustaja Kankaanniemen puhe. Eduskuntaryhmän puheenjohtajana hän kertoi hyvin seikkaperäisesti, miten viime viikolla niin loistavaksi poliittiseksi saavutukseksi, mahtavaksi kompromissiksi, keinoksi, jolla estetään kaikki ongelmat tässä hämärärekisterissä, luotu ponsi olikin viikossa muuttunut täysin ongelmalliseksi, täysin epäkelvoksi, ja sitten samaan aikaan hän kertoi, että nyt tällä viikolla neuvoteltu uusi ponsi ratkaisee kaikki ongelmat. Nyt kun edustaja Kankaanniemi sanoi, että jos ette usko minun puhettani, niin uskokaa ainakin sitä, mitä minä olen kirjoittanut, kysymys kuuluukin: pitääkö meidän uskoa sitä, mitä Kankaanniemi puhui kaksi viikkoa sitten, viikko sitten, tällä viikolla, vai pitääkö meidän odottaa taas viikon päähän, jolloin näkemykset muuttuvat?

Arvoisa rouva puhemies! Tällä hämärärekisterillä on pitkä historia. Tätä ajettiin voimakkaasti jo Kiviniemen hallituksen aikana. Silloin aika loppui kesken. Itse toimin Kataisen hallituksessa ministerinä, ja myös silloin tätä hämärärekisteriä ajettiin hyvin voimakkaasti. Silloin esitettiin väitteet siitä, että tämä on pakko laittaa voimaan, että meillä ei ole muita vaihtoehtoja, EU sitä edellyttää. Silloin hallituksessa vasemmistoliitto, sosiaalidemokraatit ja vihreät kävivät tämän läpi Euroopan unionin kanssa, ja sieltä tuli selkeä näkemys, selkeä kannanotto siitä, että ei tämä EU:n direktiivi vaadi sitä, että me luovumme siitä, mikä Suomessa on hyvä, yleisöjulkisuudesta. Tämän voi hoitaa muulla tavalla.

Tästä huolimatta hämärärekisteriä tuotiin jälleen kerran eduskunnan käsiteltäväksi tällä kaudella Sipilän hallituksen johdolla ja samoilla perusteilla, joilla sitä yritettiin virheellisesti tunkea Kataisen hallituksen ohjelmiin ja toimintaan, jonka me torppasimme yhdessä, samalla tavalla väittäen, että EU vaatii tätä. Tämä hämärärekisteri pysähtyi yhteen onnettomaan kyselytuntiin, jossa asiantuntijalausunnot — no, ne menivät vähän siihen suuntaan, että "sori siitä".

Nyt on oleellista nähdä, mitä sen jälkeen sanottiin. Todettiin seuraavaa, edustaja, ministeri Soini totesi: "Hallintarekisteriä ei viedä eteenpäin. Päätös on oikea ja vastaa perussuomalaisten linjaa. Tämä on ollut johdonmukainen kantamme jo viime eduskuntakaudella." Valtiovarainministeri, silloinen valtiovarainministeri, Alexander Stubb totesi: "Totesimme tänä aamuna hallituspuolueiden puheenjohtajien kesken, että tässä tilanteessa hallintarekisterin vieminen eteenpäin ei ole järkevää. Me emme valmistele hallintarekisteriä uudestaan missään muodossa. Hallintarekisteri on haudattu ja kuopattu. Sitä ei tuoda tämän hallituskauden aikana." Näin siis lupasi valtiovarainministeri Alexander Stubb. No, sen jälkeen ministeri Stubb toi uuden esityksen tänne eduskuntaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

Mutta katsotaan, mitä sanoi edustaja Turunen, joka on talousvaliokunnan puheenjohtaja, vain vajaa puoli vuotta sitten joulukuussa 2016 tästä hämärärekisteristä: "Suomen ei tarvitse eikä kannata muuttaa osakeyhtiölakia niin, että omistukset voitaisiin piilottaa hallintarekisteriin ulkomaille. En ole saanut kuluneen vuoden aikana selville kokoomuksen ja keskustan motiivia ajaa omistuksien salaamisen mahdollisuutta. Ihmettelen tätä suuresti. [Antti Lindtman: Kova lausunto!] Jos Suomi sallii hallintarekisteröinnin ulkomaiden kautta, se vaikeuttaa sisäpiirikauppojen ja muiden talousrikosten selvittämistä sekä vähentää verotuksen varmuutta ja oikeudenmukaisuutta." Näin siis viime joulukuussa talousvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Turunen.

Oikeastaan, arvoisa rouva puhemies, nämä edustaja Turusen lausumat perustelut ovat ne perustelut, minkä vuoksi tämä pitää palauttaa nytkin uudelleen valmisteltavaksi. Nämä ovat juuri ne perusteet, minkä vuoksi me, kun olimme hallituksessa, emme suostuneet edistämään tätä hämärärekisteriä.

Arvoisa puhemies! On irvokasta, että tämä paljon kritisoitu lakihanke — ja nimenomaan siitä näkökulmasta, että tämä mahdollistaa omaisuuden piilottamisen — joka on valmiiksi jo hämärä, tuodaan yhtäkkiä täysin tyhjästä, ilmestyy valiokunnan esityslistalle, runnetaan kahdessa viikossa läpi. Ja kaiken lisäksi keskustelu pitää käydä nyt, niinä päivinä, jolloin on vuosikymmeniin yksi suurimmista sote-hankkeista ollut ensin keskustelussa. Sopii tietysti hyvin hämärärekisteriin, että iltahämärässä ja toukokuuisessa lumisateessa tätä asiaa viedään eteenpäin.

Arvoisa rouva puhemies! Ne perustelut, joilla edustaja Turunen on tätä vastustanut, pätevät edelleen aivan yhtä lailla, ja näillä perusteilla kannatan edustaja Ihalaisen tekemää ehdotusta.

21.26 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Haluan hiukan kommentoida EU-päätöksenteon dynamiikkaa, jota tuntevat edustaja Essayah ja myös tässä keskustelussa mainittu Euroopan parlamentin jäsen Sirpa Pietikäinen.

EU-päätöksentekoonhan aina, kun käsitellään mitä tahansa asiaa, joka liippaa jonkin sellaisen elinkeinoelämän alan intressejä, jossa pyörivät isot rahat, kohdistuu hyvin intensiivinen lobbaus kyseisen elinkeinoalan taholta. Finanssiala on yksi niistä, jotka käynnistävät ison koneiston lobbauksen silloin, kun on heidän asioistaan kyse, ja tämä näkyy myöskin siinä EU-asetuksessa, josta tässä on sanailtu. No, kollegat ovat tässä tuoneet esille sen, että tämän asetuksen säätämisen jälkeen ovat muun muassa olleet Lux Leaks ja Panaman paperit, jotka ovat kiinnittäneet suuren yleisön, median ja huomattavan määrän kansalaisia, huomion niihin ongelmiin, joita tulee omistuksen salaamisesta, ja tämä on luonut painetta avoimempaan suuntaan EU-päätöksenteossa. Jos nyt Suomi, joka tätä asetusta säädettäessä kynsin hampain piti kiinni siitä, että meillä Suomessa toimitaan avoimemmin, alistuu tähän hallintarekisterilinjaan, se puolestaan on sitten Brysselissä signaali, että täällä ei enää haluta pitää siitä avoimuudesta kiinni, ja se puolestaan sitten myöskin on ikään kuin vastavoimana ja sitä käytetään argumenttina niiden taholta, jotka eivät sitä avoimuuden vaatimusta EU-päätöksenteon kautta halua lisätä.

21.28 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Tarkoitus oli myös käydä hieman tätä historiaa ihan sitaatteineen läpi, mutta koska edustaja Arhinmäki sen jo aika oivallisesti teki, niin en lähde sitä käymään läpi. Mutta haluan kyllä sanoa, että tästä asiasta on jo paljon sanottu ja mielestäni olennaista on se, mihin tämän päivän keskustelu meni. Tämän päivän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

keskustelun uutinen on se, että hallitus ei ole kääntänyt kaikkia niitä kiviä, jotka voitaisiin kääntää, että varmistettaisiin, että tämä julkisuus säilyisi sellaisella tasolla, että voimme olla varmoja, että talouspäättäjät ja poliitikot eivät tee hämärärekisterien suojissa sellaisia päätöksiä, joista saattaa olla haittaa kansalaisille tai esimerkiksi pienosakkaille.

Tämä on käynyt selväksi, ja itse asiassa edustaja Kankaanniemen puhe oli oiva esimerkki siitä. Viime viikolla sanottiin, että lähdevero on aivan fantastinen järjestelmä, ja tällä viikolla sanottiin, että se olisikin täysin tuhoisaa. Siis se, mistä viime viikolla valtiovarainministeri Orpo paljon puhutulla virkavastuulla tai ministerivastuulla sanoi, että nyt tätä lähdetään valmistelevaan, onkin tällä viikolla jo täysin susi. Nyt on tuotu tämä uusi ennakkoveromalli, ja jään kysymään: poistaako tämä pahimmat puutteet, joita tähän hallintarekisterin sallimiseen liittyy? No eihän se poista. Se ei poista kysymystä myyntivoittojen verotamisesta. Se ei poista kysymystä mahdollisten sisäpiirikauppojen julkitulosta eikä myöskään rahanpesurikoksista. Ja kun on monta kertaa sanottu, että viranomaisille tämä uusi malli on ok, niin eihän se ole niin: sekä krp että poliisi ovat antaneet erittäin kriittiset lausunnot tästä.

Eli summa summarum: Mitä on tapahtunut? Ensin tämä Sipilän hallitus sanoi, että Suomen on nyt aivan ehdottomasti pakko sallia hallintarekisteröinti Suomessa. Kun siitä tuli tunnettu vastarinta vuonna 2015, hallitus taipui. Vasta julkisen paineen alla hallitus taipui, perussuomalaiset mukaan lukien, vetämään tämän pois. Se vedettiin takaisin. Sitten tultiin uudestaan ja sanottiin, että nyt tämä hallintarekisterilaki tulee uudelleen ja se on sallittava ulkomailla. Sen jälkeen perussuomalaiset totesivat, että tämä ei etene, kuten Arhinmäki täällä aikaisemmin siteerasi. Asia jumitettiin valiokuntaan. Yli vuoden ajan se siellä oli, ja sitten kehysneuvottelujen yhteydessä Kesärannassa tehtiin päätös. Vasta jälkikäteen kerrottiin, että siellä on päätös tehty, ja asia vain ilmestyi eduskunnan talousvaliokunnan listalle. Asia vain ilmestyi. Päätöksestä ei kerrottu, ei puhuttu, ei tiedotettu. Tämä tosiasiallisesti päätettiin hämärässä. Tuotiin ponnet, jotka niin kuin tunnettua on, osoittautuivat esimerkiksi tämän ennakkoveron osalta täydeksi sudeksi, ja nyt tuodaan uudet ponnet. Ja tässä välissä vielä perussuomalaiset ilmoitti, että asia pitäisi palauttaa uudelleen valmisteluun.

Mikäli sen jälkeen tämä asia olisi ollut eilen täällä salissa käsittelyssä, on todella suuri mahdollisuus, että tämä asia olisi kääntynyt suomalaisten kannalta parhain päin. Tämä lakiehdotus olisi hylätty. Mutta mitä tapahtui tiistaina? Ilmoitettiin, että asia vain, simsalabim, poistuu listalta. Arvoisa puhemies, siihen on tietysti oikeus. On mahdollista poistaa asia listalta, mutta perusteluja tähän emme ole kuulleet. Ja nyt tätä esitystä samaan aikaan valtavan, voi sanoa ministereidenkin käyttämällä termillä historiallisen sote-paketin kanssa iltahämärässä yritetään runtata läpi, toisen käsittelyn keskustelua. Kun televisiouutisten kamerat ovat jo sammuneet ja yleisölle päivän uutiset on kerrottu, nyt vähin äänin yritetään ujuttaa täällä eduskunnan salissa iltahämärässä tätä läpi. Ja ne perussuomalaiset poliisikansanedustajat, jotka olivat ottaneet puheenvuoron, ovat vain kadonneet eivätkä ole vastaamassa niihin kysymyksiin, joihin suomalaisilla on oikeus saada vastaus.

Arvoisa puhemies! En voi hyväksyä tätä menettelyä kerta kaikkiaan, tätä prosessia, tätä menettelyä, jossa asiat päätetään piilossa ja niistä ei kerrota. Hallituspuolueilla on ollut kaikki materiaali käytettävissä mietinnön osalta jo aikaisemmin, mutta kahdessa päivässä runtataan valiokunnasta läpi, asiat poistetaan listalta ennakkoon varoittamatta ja sitten historiallisen suuren sote-paketin kanssa iltahämärässä tämä nyt yritetään viedä läpi sellaisen keskustelun kautta, että täällä eivät ole hallituspuolueiden kansanedustajat vastaamassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2017 vp

niihin kysymyksiin, joihin suomalaisilla on oikeus länsimaisen parlamentaarisen avoimen demokratian mukaan saada vastaus silloin kun lakeja säädetään.

Arvoisa puhemies! En voi hyväksyä tätä menettelyä, ja sen takia esitän, että tämä asia jätetään pöydälle 16.5. pidettävään istuntoon, jotta tämä asia saa kunniallisen käsittelyn, sellaisen käsittelyn, joka tälle asialle kuuluu. Tämä hallituksen hanke on käsiteltävä päivänvalossa. Esitän, että asia jätetään pöydälle 16.5. pidettävään istuntoon.

21.34 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtmanin esittämien vahvojen ja vakavien perusteluiden pohjalta kannatan edustaja Lindtmanin esitystä pöydällepanosta.

Puhemies Maria Lohela: On tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu. Nyt on päätettävä, jatketaanko asian käsittelyä tässä täysistunnossa vai pannaanko asia pöydälle. Halutaanko pöydällepanosta keskustella?

Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Esitän esityksen pöydällepanoa seuraavaan täysistuntoon.

Keskustelu pöydällepanosta päättyi.

Puhemies Maria Lohela: Keskustelussa on Antti Lindtman Timo Harakan kannattamana ehdottanut, että asia pannaan pöydälle 16.5.2017 pidettävään täysistuntoon.

Selonteko hyväksyttiin.

Asian käsittelyn jatkaminen tässä täysistunnossa "jaa", Antti Lindtmanin ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 7, ei 30; poissa 162 (äänestys 1).

Asia pantiin pöydälle 16.5.2017 pidettävään täysistuntoon.